
Protokoll

Tekniska nämnden

---

13 september 2023

Tekniska nämndens protokoll

Plats och tid	Rådhuset lokal Rügen, 13 september 2023, klockan 09.00–15.00
Beslutande	Mariette Nicander (M), Ordförande Tommy Gardell (S), 1 vice ordförande Ulf Gahne (C), 2 vice ordförande Marina Berg (S) Tony Johansson (S) Mårten Silvé (M) Bobo Writler (M) Stefan Nypelius (C) Eva Gahnström (C) Per Edman (V) Tomas Rådkvist (MP) Peter Oliveskog (SD) Christer Wetterlund (S), tjug ersättare
Ersättare	Maud Steen (S) Lars-Erik Benneck (M) Cecilia Wiggsäter (M) Niklas Olsson (C) Eva Gustafsson (C) Johanna Grönström (C) Lilo Lindgren (V)
Övriga	Patric Ramberg, teknisk direktör Ylva Svangren, ekonomichef Marianne Ardin, nämndsekreterare Alexander Sorby Haddad, mark och exploateringsingenjör Birger Björkman, avdelningschef Ingalill Gerber Lindgren, avfallsutvecklare Ingemar Britts, projektledare Jenny Iversjö, enhetschef Mats Eriksson, avdelningschef Max Sundberg Wallman, planarkitekt, samhällsbyggnadsförvaltningen Patrik Johansson, enhetschef Nathalie Ahlstedt Mantel, verksamhetsutvecklare Susanne Pettersson, avdelningschef Therese Bendelin, personalchef Evelina Egdahl, exploateringsingenjör, samhällsbyggnadsförvaltningen Linda Bohman, enhetschef Peter Daun, kommunikatör

Datum för justering	2023-09-19
Paragrafer	§ 167–197, varav § 167 och 171 justerades omedelbart
Underskrifter	Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför signaturer. Sekreterare Marianne Ardin Ordförande Mariette Nicander Justerare Stefan Nypelius

ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Tekniska nämnden
Sammanträdesdag	2023-09-13
Protokollet anslås	2023-09-19
Anslaget tas ned	2023-10-11
Protokollets förvaringsplats	Teknikförvaltningen

Register

TN § 167	TKF Delårsrapport 2 2023	7
TN § 168	Förvaltningschefens information	8
TN § 169	Teknikförvaltningens beslut tagna med stöd av delegationsordningen 2023	10
TN § 170	Val av representanter till kollektivtrafikberedning	11
TN § 171	Planering och anpassning av verksamhet inför 2024 års ekonomiska utmaningar	12
	Konsekvenser av budgetbeslutet	12
TN § 172	Revidering av avfallstaxa 2023	17
TN § 173	Information om förpackningsinsamlingen	21
TN § 174	Justering av avfallsföreskrift efter samråd 2023	23
TN § 175	Begäran om tilläggsanslag och om disposition av investeringsbudget Visby lasarett akutmottagningen ombyggnad	25
TN § 176	Slutredovisning Nybyggnad Korpen korttidsplatser	27
TN § 177	Information om synpunkter på Heidelberg Materials kompletterande samråd inför nytt tillstånd i Slite	29
TN § 178	Information om planer att använda vatten från kalkbrott Storugns	32
TN § 179	Information Tillsynsrapporter avloppsreningsverk 2022	34
TN § 180	Information om tillsynsrapporter vattenverken	37
TN § 181	Region Gotlands klimatanpassningsplan	42
TN § 182	Granskning av regionens arbete med miljömål	46
TN § 183	Granskning av styrning av färdtjänsten	48
TN § 184	Avyttrande av elverk	50
TN § 185	Uppdrag till TKF - översyn av Stora Torget Visby Innerstad	52
TN § 186	Motion. Utreda förutsättningarna för att anlägga en badanläggning i Visby hamn	54
TN § 187	Motion. Energieffektiviseringar inom VA-område	55
TN § 188	MBN Remiss Mark/VA - MBN 2020/254 - Samråd för detaljplan Annelund	59
TN § 189	MBN Remiss Mark/VA - MBN 2019/1719 - Samråd för detaljplan Tofta Krokstade	63
TN § 190	Medborgarförslag - Utred och påbörja återtagande av grundvattennivåer	66

TN § 191	Medborgarförslag - MC parkering med förvaringsskåp för hjälm och skyddskläder	70
TN § 192	Medborgarförslag - Cykelvårdsstation. En plats där medborgare kan tvätta och serva sina cyklar i egen regi	72
TN § 193	Medborgarförslag - Ta bort onödiga vägs skyltar	75
TN § 194	Medborgarförslag - Skolbuss för alla skolbarn och ungdomar från landsbygden som går i skolor i Visby	76
TN § 195	Medborgarförslag - Busslinje 1. Busstationen - Pillhagen - Busstationen-Visby lasarett. Ändra rutt	78
TN § 196	Information anteckningar från kollektivtrafikberedning	80
TN § 197	Ärenden avgjorda i arbetsutskottet	81
TN § 198	Övriga ärenden	82

TN § 167   TKF Delårsrapport 2 2023

Ärendenummer: TN 2023/2155
Paragraf föregående instans: TN AU § 139

Tekniska nämndens beslut

1. Tekniska nämnden godkänner delårsrapport 2 2023.
  2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.
-

Sammanfattning

Delårsrapport 2 har upprättats av teknikförvaltningen. Rapporten omfattar rapportering mot målen i årets verksamhetsplan, ekonomiskt utfall för perioden januari till augusti samt helårsprognos för såväl drift som investeringar. Delårsrapporten har upprättats i enlighet med regionens anvisningar.

Bedömning

Teknikförvaltningens bedömning är att delårsrapporten ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat gentemot upprättad verksamhetsplan samt ekonomiska läge och förväntade utfall för 2023.

Konsekvensanalyser;

Barn- och genusperspektiv – berörs inte av beslutet.

Landsbygdsperspektiv – berörs inte av beslutet.

Ekonomisk konsekvensanalys – delårsrapporten redovisar förvaltningens ekonomiska läge och förväntade utfall för 2023.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av ekonomichef Ylva Svangren och HR chef Therese Bendelin.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Arbetsutskottet lämnar ärendet till tekniska nämnden utan eget yttrande.

Beslutsunderlag

Delårsrapport 2
Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2023-08-16

Presentation på sammanträde

Skickas till

Regionstyrelsen ref RS 2023/11

TN § 168 Förvaltningschefens information

Tekniska nämndens beslut

Informationen godkänns.

Sammanfattning

Verksamhet:

Sommaren har gått bra i alla verksamheter.

Extern vatten. En skrift har tagits fram.

Urbaser blir CUBE. Region Gotlands upphandlade företag för hantering av avfall, Urbaser, har köpts av CUBE.

Återbruk startas i Hemse.

HR:

Park- och trafikavdelningen fortsätter att utvecklas.

Projektavdelningen omorganisation pågår, två nya enhetschefer har anställts.

Försörjningsavdelningen omorganisation pågår, en ny enhet etableras.

Medarbetardialog kommer att genomföras under hösten.

Sjukfrånvaron har gått ner.

Samverkan har genomförts i september.

Projekt:

Alléskolan.

Högby skolans kök.

Terra Nova skolans kök.

Ny idrottshall i Roma.

Va-ledningar Sanda Stenhuse- Västergarn med pumpstationer.

Va-ledningar Västergarn- Tofta med pumpstationer.

LSS boende Terra Nova.

Tillfälliga lokaler Visby Lasarett.

Akutmottagning Visby Lasarett.

Kallelsesystem Visby Lasarett.

Nytt badhus Visby Solberga.

Badhus Hemse.

Väskinde förskola.

Ny fotbollsplan Visborg.

Lasarettsparkeringen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Beslutsunderlag

Presentation på sammanträde.

TN § 169

Teknikförvaltningens beslut tagna med stöd av delegationsordningen 2023

Ärendenummer: TN 2023/9

Tekniska nämndens beslut

Informationen godkänns.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Beslutsunderlag

Teknikförvaltningens beslut tagna med stöd av delegationsordningen juni-augusti 2023.

TN § 170 Val av representanter till kollektivtrafikberedning

Ärendenummer: TN 2023/2905

Tekniska nämndens beslut

1. Eva Gahnström (C) utses till ny ledamot i kollektivtrafikberedningen efter Stefan Nypelius (C).
  2. Tomas Rådkvist (MP) utses till ny ledamot i kollektivtrafikberedningen efter Wolfgang Brunner (MP).
  3. Ersättare kallas in i de händelser ordinarie inte kan delta. Ordinarie ledamot kallar själv ersättare, enligt ordförande Mariette Nicanders (M) yrkande.
-

Ärendets behandling under mötet

Yrkanden:

Mariette Nicander (M) yrkar på en tredje beslutspunkt att ersättare kallas in i de händelser ordinarie inte kan delta. Ordinarie ledamot kallar själv ersättare.

Ordförande Mariette Nicander (M) ställer proposition på det egna yrkandet och finner att det vinner bifall.

TN § 171 Planering och anpassning av verksamhet inför 2024 års ekonomiska utmaningar

Ärendenummer: TN 2023/2973

Tekniska nämndens beslut

- Tekniska nämnden godkänner redovisat uppdrag och överlämnar det till Regionstyrelsen inför Regionfullmäktiges beslut om budget för 2024, enligt Tomas Rådkvists (MP) yrkande.
- Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Nämndernas planeringsförutsättningar för driftbudget 2024 fastställdes i regionfullmäktige i juni. Det betyder budgetkompensation beviljades för generella personalkostnadsökningar, interna priser och hyror samt externa avtal. Inga övriga ramtillskott beviljades till följd av det ansträngda ekonomiska läget. Regionfullmäktige har inför budgetavstämningen i oktober ändå öppnat en möjlighet för nämnderna att lämna driftäskanden för nästa år som behandlas ifall utrymme då finns att göra justeringar i budgeten. Ett ärende med nya äskanden och plan för ekonomisk balans 2024 ska adresseras till budgetavstämningen.

Samtliga nämnder har fått i uppdrag att planera och anpassa sin verksamhet inför 2024 års ekonomiska utmaningar.

Nedan beskrivs konsekvenser av budgetbeslutet med hänvisning till beslut om interna priser för försörjningsverksamheten och interna hyror för 2024. Förvaltningen har ett tillkommande behov av kompensation för kostnadsökningar om 13 miljoner kronor för det externa avtalet med kollektivtrafikoperatören BIVAB till följd av indexuppräknings som inte var kända vid tiden för upprättandet av mål- och budgetskrivelsen. Därutöver lämnas äskanden om ramtillskott för totalt 17,4 miljoner kronor för åtgärder för minskning av skadliga partiklar i luften (PM10), nytt stadslinjenät Gotlands kollektivtrafik, kostnader för byte av drivmedel samt resurser för arbete med klimatanpassning.

Konsekvenser av budgetbeslutet

Interna priser försörjningsverksamheten

Priserna får, enligt budgetbeslutet, höjas med 6 procent, vilket motsvarar 6,8 miljoner kronor, för att täcka kostnadsökning för löner, förbrukningsmaterial inom städverksamheten samt hyreshöjning i befintliga lokaler.

Ökade krav på beredskap behöver mötas med utökad lagerkapacitet för varuförsörjningen. Åtgärden är även nödvändig för att säkra en godtagbar arbetsmiljö för såväl varuförsörjningen som hjälpmedelscentralen. Någon kompensation för de ökade kostnader det kommer att medföra ryms inte i den beviljade prishöjningen. Arbetet med att utöka lokalerna måste ändå genomföras och kommer initialt kunna rymmas inom de marginaler de ökade intäkterna inom varuförsörjningen och hjälpmedelscentralen skapat under de senaste åren.

För att säkra en hållbar arbetsmiljö inom städverksamheten är en delning av en av enheterna nödvändig. Chefen för den berörda enheten har idag över 50 medarbetare. En ytterligare enhet skapas och en enhetschef kommer att rekryteras.

Interna hyror

Budgetbeslutet avseende höjning av interna hyror innebär att 10 miljoner kronor saknar kostnadstäckning enligt den kalkyl som presenterades i mål- och budgetskrivelsen. Sedan behovet av hyreshöjning beräknades har dessutom GEAB aviserat en höjning av priset för fjärrvärme med 13 procent vilket är betydligt högre än vad som antagits tidigare. De möjligheter som står till buds för att hantera 2024 års underfinansiering utgörs av färre reparationer och vakanshållning. Ett vedertaget faktum är att neddragningar av underhåll ska undvikas eftersom det tar lång tid att hämta i kapp eftersatt underhåll. Förvaltningen ser dock ingen annan väg i dagsläget vilket kommer få till konsekvens att lokalerna i vissa fall inte kommer att upplevas som ändamålsenliga. Arbetsbelastningen för personalen kommer öka med kvalitetsbrist i uppdragen till följd.

Kompensation för externa avtal

Kollektivtrafiken har under en rad år varit underfinansierad. Det nya trafikoperatörsavtalet förväntades innebära en ekonomi i balans från 2024 och därför lämnades inget underlag för kompensation för prisökning i mål- och budgetskrivelsen 2024-2028. Det ekonomiska utrymme som beräknades skapas i och med det nya operatörsavtalet har helt försvunnit inför 2024 till följd av högre indexuppräknings av priserna i avtalet än förväntat. I stället kvarstår nu underfinansieringen då tilldelad anslagsram inte kommer vara tillräcklig för dagens trafikutbud. Mer resurser behöver tillskjutas kollektivtrafiken för att de ökade kostnaderna ska ha täckning. Därför äskas om 13 miljoner som kompensation för indexuppräknings av avtalet med BIVAB avseende den allmänna kollektivtrafiken.

Ramtillskott

Förvaltningen gjorde en rad äskanden i mål- och budgetskrivelsen avseende såväl tillkommande kostnader som för befintliga kostnadsposter som blivit dyrare till följd av inflationen. Uteblivna ramtillskott för befintliga verksamheter där kostnaderna ökat innebär i praktiken att besparingsåtgärder

och allmän återhållsamhet blir nödvändig. Även utvecklingsinsatser i löpande verksamhet som innebär en initial merkostnad måste skjutas på framtiden. Nedanstående äskanden lämnas härmed till budgetavstämningen då de bedöms ha stor vikt för förvaltningens förutsättningar att bedriva verksamhet mot uppställda mål och med en ekonomi i balans.

Åtgärder för minskning av skadliga partiklar i luften (PM10)

Inom park- och trafikverksamheten får ökade kapitalkostnader som inte rymms inom dagens driftram till följd att annan verksamhet måste stå tillbaka. En översyn och ett omtag kopplat verksamhetens uppdrag och arbetssätt pågår. Förhoppningen är att få till en bättre framdrift med tydligare ansvarsuppdelning och få till synergieffekter av den nya avdelningens sammansättning. Åtgärder för att reducera halten av skadliga partiklar i luften kommer att vidtas trots uteblivet ramtillskott. Beredning pågår för att få fram vilka åtgärder som behöver prioriteras inför vintersäsongen 2023/2024 men klart är att de mest kostnadsdrivande metoderna kommer vara svåra att genomföra med dagens ekonomiska läge. Därför äskas medel för åtgärder om 3,6 miljoner kronor för 2024. Kostnaden från 2025 beräknas uppgå till 1,6 miljoner kronor per år.

Nytt stadslinjenät inom kollektivtrafiken

En ambition är att utveckla den allmänna kollektivtrafiken där planen var att börja med stadslinjenätet för att sedan gå vidare med landsbygdstrafiken. Det är inte möjligt att genomföra satsningen på det nya stadslinjenätet utan ramtillskott eller förändringar av avgiftsnivån och/eller trafikutbudet. Även inom samhällsbetalda resor behöver avgiftsnivån ändras och/eller begränsning av möjligheten att nyttja färdtjänst samt öka samordningen av sjukresorna. Mer detaljerad beskrivning av olika alternativ för besparingar inom kollektivtrafiken kommer att redovisas och behandlas i särskild ordning.

Utöver äskandet av kompensation för prisökningar inom avtalet med BIVAB äskas om ramtillskott för nytt stadslinjenät. Kostnadsökningen orsakas av att ytterligare bussar krävs, fler körda kilometer samt ökade kapitalkostnader för investeringar i nya hållplatser, totalt 11 miljoner kronor. Förslaget på nytt stadslinjenät skapar goda förutsättningar för ett ökat resande som kommer att finansiera del av de ökade kostnaderna.

Byte av drivmedel från diesel till HVO

För att nå Region Gotlands övergripande miljömål, och tekniska nämndens utsläppsmål, måste transportutsläppen från teknikförvaltningen minska i snabb takt. Den del som står för förvaltningens största utsläpp inom drivmedelsanvändningen är den diesel som tankas från cisternen på Skarphäll och det är därför ytterst angeläget att byta ut detta bränsle. Genom ett drivmedelsbyte nås miljömålen. Det är i det närmaste omöjligt att förutsäga prisutvecklingen för dessa drivmedel men idag skulle en övergång till HVO100

avseende den förbrukningen för cisternen på Skarphäll innebära en merkostnad om cirka 1 miljon kronor för den skattefinansierade verksamheten.

Klimatanpassning

Teknikförvaltningen ansvarar för de verksamheter som har störst miljö-och klimatpåverkan inom Region Gotland, och också många av de verksamheter som har störst behov av klimatanpassningsåtgärder under kommande år. För att nå de högt uppsatta klimatambitioner som slagits fast i Region Gotlands koncernövergripande mål ser därför teknikförvaltningen behov av att utöka antalet resurser på förvaltningen som arbetar med ekologisk hållbarhet.

Förvaltningen har valt ut ett antal fokusområden för att bidra till Region Gotlands måluppfyllelse om minskade utsläpp som påverkar hela förvaltningens arbete. Bland annat inom tillskapandet av fossilfria transporter och etablering av den laddinfrastruktur som denna behöver, energieffektivisering av fastigheter och annan infrastruktur, skärpta upphandlingskrav i alla verksamheter, etablering av solceller och ökade grönytor och kolsänkor på Region Gotlands mark. Samtidigt måste förvaltningen också säkerställa robust driftssäkerhet över tid, och därmed klimatanpassa verksamheten. I Region Gotland klimatanpassningsplan pekas teknikförvaltningens verksamheter ut som centrala i det operativa arbetet med klimatanpassning av samhället och dess infrastruktur.

Klimatanpassningsarbetet beräknas ta stora både ekonomiska och personella resurser i anspråk kommande år, och väntas vara en kostnad som också ökar över tid.

Teknikförvaltningen ser med anledning av detta omfattande arbete med både klimatomställning- och anpassning anledning till att tillsätta två resurser på heltid för att konkret arbeta de politiskt satta målen. Samtidigt är kompetensförsörjningen utmanande, då resurser som har kompetens inom klimatomställning och anpassning blir allt mer eftertraktade av alla kommuner och regioner och konkurrensen om dessa är mycket stor. Därför ser förvaltningen också anledning att snabbt inleda rekryteringsprocesserna och äskar därför ramtillskott om 1,8 miljoner kronor.

Följande äskanden om ramtillskott lämnas till budgetavstämningen i oktober (belopp i tusen kronor):

Ändamål	2024
Åtgärder för minskning av skadliga partiklar i luften (PM10)	3 600
Nytt stadslinjenät Gotlands kollektivtrafik	11 000
Kostnadsökning byte drivmedel	1 000

Resurser för arbete med klimatanpassning	1 800
Totalt	17 400

Bedömning

Teknikförvaltningen bedömer att uppdraget till 2023 års budgetavstämning har fullgjorts med denna skrivelse.

Konsekvensanalyser,
Barn- och genusperspektiv – inte relevant.

Landsbygdsperspektiv – inte relevant.

Ekonomisk konsekvensanalys – Föreslagna ramtillskott möjliggör ekonomisk balans 2024 och ger förvaltningen förutsättning till måluppfyllelse.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg och ekonomichef Ylva Svangren.

Yrkanden:

Tomas Rådkvist (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Ordförande Mariette Nicander (M) ställer proposition på Tomas Rådkvists (MP) yrkande och finner att det vinner bifall.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2023-09-13

Skickas till

Regionstyrelsen, ärendenummer RS 2023/1461

TN § 172 Revidering av avfallstaxa 2023

Ärendenummer: TN 2023/2270

Paragraf föregående instans: TN AU § 140

Tekniska nämndens beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att höja grundavgiften i avfallstaxan med 7 % exklusive indexreglering, enligt beslut TN 2023/1391 om effektivare ÅVC verksamhet på Gotland. Höjningen gäller fr.o.m. den 1 januari 2024.
2. Tekniska nämnden beslutar att artikeln *blandat avfall* begränsas i avfallstaxan att gälla för de abonnenter som har giltig dispens för separat insamling av matavfall. Förändringen ska gälla fr.o.m. den 1 januari 2024.
4. Tekniska nämnden beslutar att föreslå Regionfullmäktige att anta reviderad avfallstaxa.
5. Arbetsutskottet får delegation från tekniska nämnden att stämma av ärendet när indexnivån är känd enligt ordförande Mariette Nicanders (M) yrkande.

Sammanfattning

Höjning av taxan för finansiering av ÅVC

Grundavgiften i avfallstaxan höjs med 7 %, exklusive indexhöjning. Beslutet gällde en effektivare verksamhet på återvinningscentralerna (ÅVC) som också ska vara självfinansierad. ÅVC anpassas framöver efter antalet besök på de fyra mindre ÅVC. Besökarantalet är störst under sommarmånaderna och lägst under övriga tider på året.

Beslutet avser att ha öppet tre dagar i veckan på de mindre ÅVC under sommarsäsongen (vecka 20 till 35). Övriga veckor under året ska dessa fyra mindre ÅVC ha öppet en dag i veckan.

Indexreglering av avfallstaxor

Avfallstaxan ska uppräknas årligen med utgångspunkt i förändrat avfallsindex avseende insamling av hushållsavfall (A12:1MD) och slamtömning (A12:3MD). Perioden som ligger till grund för uppräknningen är oktober 2022 till oktober 2023. Indexhöjningens storlek kommer att bli offentlig i början av november. Beslut behöver tas i Tekniska nämnden *in blanco*. Index kommer att kompletteras till denna tjänsteskrivelse innan beslut ska tas i Regionstyrelsen och därefter i Regionfullmäktige.

Obligatorisk insamling av matavfall

Regering beslöt under 2020 att det ska vara obligatoriskt att sortera ut matavfall från och med den 1:e januari 2024. Reglerna infördes genom förordning (2022:1871) om ändring i avfallsförordningen (2020:614). Det innebär att samtliga omnämningar i avfallstaxan som avser blandat avfall ska förtydligas att

det from den 1:e januari 2024 endast gäller abonnenter med dispens för separat insamling av matavfall.

Region Gotland kommer att söka dispens hos Naturvårdsverket för matavfallsinsamling på de fastigheter inom Visby ringmur som inte kan ha utsortering av matavfall på grund av fastighetens utformning och skydd för ombyggnation. Övriga abonnenter med denna tjänst ska erbjudas att ha ett abonnemang för matavfallskärl.

Bedömning

Avseende höjning av taxan för att finansiera och anpassa ÅVC verksamheten är beslutat av Tekniska nämnden, för vidare beslut i Regionfullmäktige. Beslutet innebär att grundavgiften i taxan måste höjas med 7 %, exklusive indexhöjning.

Barn- och genusperspektiv – Avfallshanteringen ska skötas så att kommande generationer ges en god möjlighet att växa upp i en säker miljö och med god hälsa.

Landsbygdsperspektiv – Avfallshanteringen berör samtliga på landsbygden. Under lågsäsongen kan landsbygden komma att särbehandlas med en dag öppet de mindre ÅVC:erna på Gotland. Samtidigt finns dessa kvar och möjligheten att lämna förpackningsavfall kommer utökas med att containrar för förpackningsavfall flyttas utanför ÅVC. För de abonnenter som idag har blandat avfall kommer förändringen inte innebära någon förändring utifrån landsbygdsperspektivet.

Ekonomisk konsekvensanalys – Avfallstaxan ska säkerställa att avfallshanteringen under kommunalt ansvar ska vara självfinansierad och kostnader till insamling, administration, utveckling samt kommunikation ska finansieras av taxan.

För ändringar avseende ÅVC kommer den ekonomiska konsekvensen bli att grundavgiften i avfallstaxan höjs med 7 % för att erhålla självfinansiering av säsongöppna ÅVC. I höjningen av taxan är inte kommande indexhöjningar medräknade och som kommer innebära ytterligare höjning av taxan på grund av kostnadsutvecklingen i samhället. För en enskild villaägare innebär höjningen 147 kronor /år.

För de abonnenter som idag har abonnemang för blandat avfall tillkommer kostnad för utsättning av extra kärl för matavfall att debiteras men en engångs kostnad på 338,40 kronor.

Vid ändring av abonnemang till rest- och matavfall från blandat avfall medför en minskad kostnad för abonnenterna. Tabell nedan visar ett exempel på skillnaden på kostanden för de två olika abonnemangen.

Kostnader för abonnenter		
Med blandat avfall, kärl 190 l	14 dgr hämtning	4 073,38 kr/år
	Kilopris	4,03 kr/kg
Rest- och matavfall, kärl 140 l x2	14 dgr hämtning	1 200,49 kr/år
Restavfall	Kilopris	2,88 kr/kg
Matavfall	Kilopris	2,30 kr/kg
Vilket innebär en minskad kostnad för hämtningsavgift på		2 872,89 kr/år
Samt en minskning av minst		1,15 kr/kg

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av avdelningschef Birger Björkman.

Yrkanden:

Tomas Rådkvist (MP) yrkar på att punkten 2 stryks:

Tekniska nämnden beslutar (in blanco) att avfallstaxan uppräknas med utgångspunkt i förändrat avfallsindex avseende insamling av hushållsavfall (A12:1) och slamtömning (A12:3). Uppräkningen gäller från den 1 januari 2024. Tjänsteskrivelsen kommer att kompletteras med aktuellt index innan Regionstyrelsens möte inför att ärendet ska upp till Regionfullmäktige.

Mariette Nicander (M) yrkar på att arbetsutskottet får delegation från tekniska nämnden att stämma av ärendet när indexnivån är känd.

Ordförande Mariette Nicander (M) ställer proposition på det egna yrkandet och Tomas Rådkvists (MP) yrkande och finner att båda vinner bifall.

Reservationer:

Tomas Rådkvist deltar inte i beslutet med följande motivering: *Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet i punkt 1 och 4 av följande skäl:*

- Miljöpartiet förordade i det tidigare beslutet om AVC på landsbygden att dessa skulle vara öppna som tidigare året om. Vi kan inte ställa oss bakom en taxehöjning på en nivå som ger Gotlands landsbygd en försämrad service för avfallslämning.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

1. Tekniska nämnden beslutar att höja grundavgiften i avfallstaxan med 7 % exklusive indexreglering, enligt beslut TN 2023/1391 om effektivare ÅVC verksamhet på Gotland.
2. Tekniska nämnden beslutar att artikeln *blandat avfall* begränsas i avfallstaxan att gälla för de abonnenter som har giltig dispens för separat insamling av matavfall.
3. Tekniska nämnden beslutar att föreslå Regionfullmäktige att anta reviderad avfallstaxa.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Teknikförvaltningen 2023-09-05
Tekniska nämnden 2023-06-21, § 149

Presentation på sammanträde.

Skickas till

Regionstyrelsen

TN § 173 Information om förpackningsinsamlingen

Ärendenummer: TN 2023/2426
Paragraf föregående instans: TN AU § 148

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden är härmed informerad om pågående arbetet med övertagande av förpackningsinsamlingen i Region Gotlands regi.

1. Pågående upphandlingar.
2. Insamling av förpackningsavfall på återvinningsstationer.
3. Städning och skötsel av återvinningsstationer
4. Inrapporteringsfunktion för besökare på återvinningsstationer
5. Skyltning på återvinningsstationer
6. Hur köp/hyra av containrar på befintliga återvinningsstationer kommer hanteras.
7. Rapport om olika insamlingssystem för fastighetsnära insamling, ett underlag till beslut för val av insamlingssystem.

Sammanfattning

Region Gotland är skyldig att ta över samtliga 36 insamlingsstationer för förpackningar, s.k. återvinningsstationer (ÅVS) från och med 1:e januari 2024, enligt avfallsförordning (2020:614). Avfallsavdelningen informerar härmed nämnden om det pågående arbetet med övertagandet av ÅVS på Gotland och hur det fortskrider.

Bedömning

Teknikförvaltningen godkänner erlagd information.

Barn- och genusperspektiv – Generationsmålet, en hållbar framtid för nästa generation.

Landsbygdsperspektiv – gäller hela Gotland och det ska vara samma förutsättningar vart man än bor på ön.

Ekonomisk konsekvensanalys – För att klargöra vilka kostnader kommunerna har, eller kan förväntas komma att ha, för insamling av förpackningsavfall och vilken ersättning respektive kommun ska erhålla från producenterna har Avfall Sverige och Svenskt producentansvar låtit ta fram ett förslag till ersättningsmodell, som nu har legat till grund för den modell som Naturvårdsverket i föreskrifter beslutat om för att beräkna vilken ersättning kommunerna ska få för att uppnå kostnadstäckning. En aktuell kostnadsberäkning för förpackningsinsamlingen Region Gotland ska senast vara klart och skickas in till Naturvårdsverket den 30 september 2023.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av avdelningschef Birger Björkman, avfallsutvecklare Ingalill Greber Lindgren och kommunikatör Peter Daun.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden är härmed informerad om pågående arbetet med övertagande av förpackningsinsamlingen i Region Gotlands regi.

1. Pågående upphandlingar.
2. Insamling av förpackningsavfall på återvinningsstationer.
3. Städning och skötsel av återvinningsstationer
4. Inrapporteringsfunktion för besökare på återvinningsstationer
5. Skyltning på återvinningsstationer
6. Hur köp/hyra av containrar på befintliga återvinningsstationer kommer hanteras.
7. Rapport om olika insamlingssystem för fastighetsnära insamling, ett underlag till beslut för val av insamlingssystem.

Beslutsunderlag

TKF Tjänsteskrivelse 2023-08-17

Presentation på sammanträde.

TN § 174 Justering av avfallsföreskrift efter samråd 2023

Ärendenummer: TN 2022/3069

Paragraf föregående instans: TN AU § 149

Tekniska nämndens beslut

1. Tekniska nämnden godkänner informationen och justeringar gjorda efter synpunkter inkomna under samråd och utställning av avfallsföreskrifter.
2. Tekniska nämnden beslutar att föreslå regionfullmäktige att anta nya avfallsföreskrifter för Region Gotland.

Sammanfattning

Region Gotlands renhållningsordning består av avfallsplan och avfallsföreskrifter. Avfallsplan antogs av regionfullmäktige 2020-04-27 och gällande avfallsföreskrift antogs 2021-06-21.

I avfallsföreskrifterna framgår vad som gäller för avfallshanteringen inom Region Gotland. Med stöd av 15 kap. 39 och 41 §§ miljöbalken och 9 kap. 1 och 2 §§, avfallsförordningen (2020:614) får kommunala föreskrifter meddelas avseende avfallshantering. Avfallsföreskrifterna föreslås träda ikraft så snart de antagits av regionfullmäktige.

Region Gotlands avfallsföreskrift har reviderats med anledning av ändringar i miljöbalken gällande definitionen av avfall under kommunalt ansvar, kommunalt avfall, insamling av förpackningsavfall samt för att förenkla och förtydliga regelverket kring avfallshanteringen.

Bedömning

Vid tekniska nämndens beslut om att föreslå regionfullmäktige om antagande av avfallsföreskrift år 2020 gjorde Teknikförvaltningen bedömningen att en översyn av avfallsföreskrifterna bör göras med ett femårsintervall eller efter behov vid exempelvis ändringar i lagstiftning som berör de lokala föreskrifterna. Ändringar och tillkommande lagstiftning har gjort att behov av revidering av avfallsföreskrifter uppkommit tidigare än det tilltänkta femårsintervallet.

Barn- och genusperspektiv - Avfallsplan och avfallsföreskrift reglerar regionens renhållningsordning. De ska utformas enligt likställighetsprincipen och främja en långsiktigt hållbar framtid, vilket är speciellt viktigt för barnens hälsa och välmående, och som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

Landsbygdsperspektiv - Avfallsplan och avfallsföreskrift gäller alla abonnenter, både stad och landsbygd. Föreslagen lydelse innehåller

förtydligande av råd och regler för enklare tömning av enskilt avlopp genom bilaga 3. Enskilda avloppsanläggningar finns främst på landsbygden eller de delar som inte har kommunala avloppsanläggningar, förtydligandet kan därmed anses påverka landsbygdsperspektivet. Förtydligandet ska bidra till en bättre arbetsmiljö, anläggandet och hållbarhet av de enskilda avloppsanläggningarna.

Ekonomisk konsekvensanalys - Avfallsverksamheten finansieras av en avfallstaxa som ska täcka avfallsverksamhetens kostnader. Avfallsföreskrifterna reglerar definitioner, hur taxan tillämpas och i vilka fall avgift ska tas ut samt med vilket intervall. Tydligare sorteringsanvisningar i avfallsföreskriften ger kunden möjlighet att bidra till en bättre resurshushållning med renare fraktioner för återvinning av materialet samt att bättre utsortering kan minska kundernas kostnader för viktbaserad behandlingsavgift som betalar behandlingen av de insamlade avfallet. Förtydligande krav och riktlinjer för en bättre arbetsmiljö och sugledning ger besparing av slitage på fordon och slamtömnings slang samt avgift för slangdragning för kunden. De föreslagna revideringarna kommer inte att påverka avfallstaxan.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av avdelningschef Birger Björkman och avfallsutvecklare Ingalill Greber Lindgren.

Yrkanden:

Tomas Rådkvist (MP) yrkar på bifall till arbetsutskottets förslag.

Ordförande Mariette Nicander (M) ställer proposition på Tomas Rådkvist yrkande och finner att det vinner bifall.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

- Tekniska nämnden godkänner informationen och justeringar gjorda efter synpunkter inkomna under samråd och utställning av avfallsföreskrifter.
- Tekniska nämnden beslutar att föreslå regionfullmäktige att anta nya avfallsföreskrifter för Region Gotland.

Beslutsunderlag

Bilaga: Sammanställning synpunkter med föreslagna förändringar.

Tjänsteskrivelse Teknikförvaltningen TN 2022/3069 daterad 2023-08-14

Presentation på sammanträde.

Skickas till

Regionfullmäktige via regionstyrelsen

TN § 175   **Begäran om tilläggsanslag och omdisposition av investeringsbudget Visby lasarett akutmottagningen ombyggnad**

Ärendenummer: TN 2023/2816

Paragraf föregående instans: TN AU § 141

Tekniska nämndens beslut

- Tekniska nämnden beslutar att ansöka om tilläggsanslag till investeringsbudget för ombyggnation av akutmottagningen på Visby lasarett, med 8 miljoner kronor.
- Tekniska nämnden begär att investeringsmedel om 7 miljoner kronor omdisponeras från projekt för uppförande av modulbyggnad Visby lasarett till projekt för ombyggnad av akutmottagningen.

Sammanfattning

I samband med att hälso- och sjukvårdsnämnden, 2020-06-16 § 89, beslutade att avbryta projekt Nya Akuten fick förvaltningen i uppdrag att snarast planera för utökning av akutmottagningens lokaler. Utökning av akutmottagningens lokaler påverkar omkringliggande verksamheter som nu är inflyttade i den nya modulbyggnad som anskaffats och har därmed frigjort lokalyta. De lokalytor som akutmottagningen ska överta behöver ombyggnation och anpassning för att säkerställa ett effektivt och säkert flöde för omhändertagande av patienter med akut sjukdom eller skada. Samtidigt behövs en bättre arbetsmiljö och säkerhet för personalen.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har äskat och tilldelats investeringsmedel om sammanlagt 18 miljoner kronor för ombyggnation av akutmottagningen.

Teknikförvaltningen har projekterat fram ett förfrågningsunderlag för en utförandeentreprenad. Förfrågningsunderlag bestående av beskrivningar och ritningar har tagits fram tillsammans med verksamheten och ramavtalskonsulter.

Baserat på de anbud som öppnades 2023-06-19 behövs ytterligare 15 miljoner kronor för att genomföra projektet. Teknikförvaltningens bedömning är att rådande inflation och konjunkturläge på Gotland är orsaken till det ökade budgetbehovet. Styrgruppen beslutade därför att avbryta upphandlingen (TN 2022/4285) med anledning av för högt pris i förhållande till beslutad investeringsbudget. För att kunna slutföra projektet enligt projektdirektivet behövs utökad investeringsbudget om 15 miljoner kronor då det inte är möjligt att minska projektet eller invänta ett eventuellt mer gynnsamt konjunkturläge.

Projektet för anskaffning och etablering av den modulbyggnad som har uppförts vid Visby lasarett är nu i slutfasen. Projektet, med en total budget om 85 miljoner kronor, kommer inte att förbruka hela budgeten. Därför föreslås att 7 miljoner kronor omdisponeras till projektet för ombyggnation av akutmottagningen. För resterande del, 8 miljoner kronor, äskas om tilläggsanslag.

Bedömning

Barn- och genusperspektiv – I den utökade akutmottagningen tillskapas bättre möjligheter för separerat väntrum och flöde för barn, samt möjlighet att separera offer och gärningsmän i de fall detta är lämpligt.

Landsbygdsperspektiv - ombyggnationen gynnar hela Gotland.

Ekonomisk konsekvensanalys – Den ökade internhyra som blir konsekvensen av den ökade investeringsutgiften finansieras inom hälso- och sjukvårdsnämndens driftbudget. HSN är informerade och accepterar den ökade internhyran.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av ekonomichef Ylva Svangren.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

- Tekniska nämnden beslutar att ansöka om tilläggsanslag till investeringsbudget för ombyggnation av akutmottagningen på Visby lasarett, med 8 miljoner kronor.
- Tekniska nämnden begär att investeringsmedel om 7 miljoner kronor omdisponeras från projekt för uppförande av modulbyggnad Visby lasarett till projekt för ombyggnad av akutmottagningen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Teknikförvaltningen daterad 2023-08-17

Skickas till

Regionstyrelsen

TN § 176   Slutredovisning Nybyggnad Korpen korttidsplatser

Ärendenummer: TN 2023/839
Paragraf föregående instans: TN AU § 143

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att godkänna slutredovisningen och överlämna den till Regionfullmäktige för slutligt godkännande.

Sammanfattning

Nybyggnaden tillgodoser Region Gotlands ökade behov utav korttidsplatser på Gotland i vårdkedjan från Visby lasarett till den enskildes bostad. Boendet uppfyller dagens hygien- och integritet krav hos de boende på korttidsenheten. Boendet uppfyller dagens arbetsmiljökrav och innehåller en tillfredsställande välfärdsteknik.

Efter ibruktage har problem identifierats med lås-funktioner som hanterats företrädesvis som garantiärenden gentemot totalentreprenören.

Teknikförvaltningens projektavdelning fick signerat projektdirektiv 2019-10-15 med en projektbudget på 69,3 miljoner kronor samt 2 miljoner kronor från socialförvaltningen för välfärdsteknik vilket ger en total budget på 71,3 miljoner. Nybyggnaden handlades upp som en totalentreprenad, entreprenaden pågick från juli 2020 till mars 2022.

Bedömning

Nybyggnaden fungerar väl för verksamheten och uppfyller de krav som ställs på kvalitet och funktion i enlighet med funktionsprogram och beslutade avsteg (SON2018/208) varför Teknikförvaltningen bedömer att projektet kan avslutas. Slutrapporten för projektet har godkänts av projektets styrgrupp

Barn- och genusperspektiv – De nya lokalerna möjliggör en fortsatt bra chans till umgänge över generationer inom korttidsboendet oavsett typ av funktionsvariation den boende har.

Landsbygdsperspektiv – Korttidsboendet placerat i Visby är en möjlighet för Socialförvaltningen att på ett ännu bättre sätt ta emot färdigbehandlade personer från sjukhuset och vidare mot nästa boende eller som avlastning för närstående.

Ekonomisk konsekvensanalys – Av projektets totalbudget på 71,3 miljoner nyttjades 66,8 och verksamheten flyttade in enligt plan 1 april 2022. Den totala projektkostnaden innebär en internärshyra 2023 för Socialförvaltningen på 4 940 000 kronor.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av projektledare Ingemar Britts.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att godkänna slutredovisningen och överlämna den till Regionfullmäktige för slutligt godkännande.

Beslutsunderlag

Slutrapport Korpen Korttidsboende, daterad 2023-03-23
TKF Tjänsteskrivelse daterad 2023-08-21

Skickas till

Regionstyrelsen

TN § 177   Information om synpunkter på Heidelberg Materials kompletterande samråd inför nytt tillstånd i Slite

Ärendenummer: TN 2023/2893

Paragraf föregående instans: TN AU § 144

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att anta yttrandet och att yttrandet skickas till Heidelberg Materials, enligt ordförande Mariette Nicanders (M) yrkande.

Sammanfattning

Kort historik i ärendet.

Hösten 2018 söker Cementa AB om ett 20-årigt tillstånd till fortsatt och utökad täktverksamhet samt vattenverksamhet vid Slite. Mark- och miljödomstolen beviljar tillstånd i dom som meddelas i början av 2020. Domen överklagas dock av flera parter och i en dom från mark- och miljööverdomstolen juli 2021 undanröjs beviljat tillstånd.

Cementa fortsätter därefter att bedriva verksamhet fram till oktober 2021 med stöd av tillstånd från 2011. Bolaget lämnar under tiden in en ansökan till regeringen om ett 3-årigt tillstånd och i november 2021 beviljar regeringen bolaget tillstånd till fortsatt verksamhet fram till utgången av 2022.

I april 2022 lämnar Cementa in en ansökan om ett 4-årigt tillstånd till fortsatt täktverksamhet. I dom som meddelas av mark- och miljödomstolen december 2022 medges bolaget tillstånd till sökt verksamhet i fyra år 2023-2026.

Under 2022 påbörjar Cementa processen med samråd inför ansökan om ett långt tillstånd (30 år) för fortsatt och utökad täktverksamhet samt vattenverksamhet vid Slite. Bolaget (nu Heidelberg Materials) har därefter vid flera tillfällen arbetat fram fördjupat och kompletterande samrådsunderlag där Region Gotland har lämnat yttranden. Det som nu är aktuellt är ett kompletterande samrådsunderlag från Heidelberg daterat 3 juli 2023. I det bifogat yttrande som tagits fram med stöd av regionens ombud i ärendet konstateras att bolaget nu redovisar ett påverkansområde för grundvatten som nu inkluderar halva Tingsstäde träsk. Med anledning därav ställs i yttrandet ett antal krav på tydligare redovisning från bolagets sida.

Bedömning

Tekniska nämnden anser att det upprättade yttrandet är väl avvägt och att det uppmärksammar de viktigaste aspekterna som Region Gotland har att bevaka i frågan. I nästa skede förutses Heidelberg gå vidare med att lämna in en skarp

tillståndsansökan, varefter regionen och andra sakägare av domstolen kommer att ges möjlighet att inkomma med yttranden.

Regionstyrelseförvaltningen har tagit del av informationen.

Bifogar beskrivelse av tillståndsprocessen som underlag för bättre att förstå den kommande process.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Yrkanden:

Ordförande Mariette Nicander (M) yrkar på att tekniska nämnden ska besluta att anta yttrandet och att yttrandet skickas till Heidelberg Materials.

Tomas Rådkvist (MP) yrkar på att återremiss med följande motivering: *Frågan om Cementas/Heidelberg's fortsatta kalkstensbrytning är en fråga om Gotlands framtida livsmedelsförsörjning eftersom Tingstäde träsk och File Hajdars grundvatten är av avgörande betydelse för Gotlands förmåga att försä öen med dricksvatten. Därför är det kompletterande samrådet inför ett nytt 30-årigt tillstånd för kalkbrytning mycket viktigt eftersom det sätter ramarna för de underlag som Heidelberg uppmanas ta fram till sin ansökan. Mot den bakgrunden är det vår mening att beslutsunderlaget är otillräckligt och en beredning i TNAU saknas i detta ärende då inga handlingar fanns till TNAU. Underlaget är enligt vår mening för generellt och kortfattat, saknar tidigare yttranden samt redogörelse för dessas status. Vi saknar också en teknisk analys över hydrologin i området inklusive en teknisk rekommendation om vilka krav som bör ställas i tillståndsprocessen, nu finns bara en juridisk text i yttrandet. Vi föreslår att regionen begär förlängt anstånd för att komplettera yttrandet med en teknisk analys. Vidare bör Regionstyrelsen också ta beslut i ärendet mot bakgrund av det regionala utvecklingsansvar man har. En utökad kalkbrytning kommer att ge stora effekter på Gotlands möjligheter att utvecklas inom livsmedelssektorn, besöksnäring etc. Dessa aspekter måste beaktas av andra än Tekniska nämnden. Ett förlängt anstånd skulle alltså även gynna regionstyrelsens möjligheter att fatta ett välgrundat beslut i detta viktiga ärende.*

Ordförande Mariette Nicander frågar om ärendet ska avgöras idag och finner att det ska avgöras idag.

Ordförande Mariette Nicander ställer proposition på det egna yrkandet och arbetsutskottets förslag och finner att det egna yrkandet vinner bifall.

Reservationer:

Tomas Rådkvist (MP) reserverar sig mot beslutet.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Informationen godkänns.

Beslutsunderlag

Remiss kompletterande samråd, Heidelberg Materials Cement Sverige AB,
inkom 2023-07-03

Yttrande från Region Gotland via ombud, daterad 2023-09-xx

Beskrivelse av tillståndsprocessen

TKF Tjänsteskrivelse 2023-09-05

Presentation på sammanträde.

Skickas till

Regionstyrelseförvaltningen

TN § 178   **Information om planer att använda vatten från kalkbrott Storugns**

Ärendenummer: TN 2023/1764

Paragraf föregående instans: TN AU § 145

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden godkänner informationen.

Sammanfattning

Enligt ärende TN 2022/2491 informerades om att VA-avdelningen arbetar utifrån två vattenverk på norra-linan, ett i Othem och ett i Lärbro. En utredningsgrupp har bildats bestående av intern VA-resurs och flera konsulter upphandlad på ramavtal. Aktiviteter som skulle igångsättas presenterades.

Avrop gjordes till upphandlad konsult och platsbesök vid Nordkalk genomfördes under hösten 2022. Rapport på hydrogeologiska undersökningar mottogs våren 2023 och resultat visar hur det fortsatta arbete 2023-2024 ska bedrivas.

Bedömning

Enligt ärende TN 2022/2491 informerades om att VA-avdelningen arbetar utifrån två vattenverk på norra-linan, ett i Othem och ett i Lärbro. En utredningsgrupp har bildats bestående av intern VA-resurs och flera konsulter upphandlad på ramavtal. Aktiviteter som skulle igångsättas var;

- Inläsning av det material som finns i domen (tekniskt beskrivning, MKB mm)
- Studiebesök och dialog med Nordkalk kring det fortsatta arbetet.
- Verifiera vattenbalansen nu och efter avslutat brytning.
- Provpumpning (troligen 12 månader) ska genomföras för att få kännedom om vattnets kvalitet och temperatur, beräknad klart årsskiftet 2023/2024

Avrop gjordes till upphandlad konsult Sweco september 2022 och platsbesök vid Nordkalk november 2022. Rapport på hydrogeologiska undersökningar mottogs mars 2023 och fastställdes kort därefter.

Resultat från hydrogeologiska undersökningar visar på relativt heterogena förhållanden i kalkberget.

Fortsatt arbete under hösten 2023:

augusti-september: Vattenprovtagning och analys (före höstcirkulationen)

oktober-november: Installation av flödesmätare i anslutning till varje pumpgröp + mätning och sammanställning

Installation eller iordningsställande av flödesmätning vid mynningen från vattenringleden till Pall 2-sjön + mätning och sammanställning

Installation eller iordningsställande av flödesmätning vid utloppet från Pall 2-sjön, förutsätter 4.2.3.8 + mätning och sammanställning

Utgående flöden till Klinthagenbäcken

Översyn pumpgröpar avseende utformning, automatisering och hindrande av grumligt vatten.

Arbete under 2024 (Förbehåll för ändringar beroende på resultatet under hösten 2023):

-Risk- och sårbarhetsutredning avseende vattentäkt i täktområde inkl riskanalys och åtgärdsprogram

-Bedömning av kostnader för framtida pumpning från pumpgröpar (ökande elpriser)

-Genomföra inledande sonderingar med Nordkalk för att definiera under vilka förutsättningar ett avtal kan tecknas.

-Bedöma värdet av 300 000 m³ råvatten från tükten/ utföra en förstudie avseende reningsprocess och med en preliminär layout för nytt vattenverk

Barn- och genusperspektiv – Barnen i det gotländska samhället ska kunna känna trygghet i att Region Gotland arbetar för att det ska finnas dricksvatten till kommande generationer

Landsbygdsperspektiv - VA-tjänster kan vara en avgörande för landsbygdens utveckling.

Ekonomisk konsekvensanalys – Aktuellt när beslut finns om att bygga ett nytt vattenverk.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av avdelningschef Susanne Pettersson och VA-ingenjör Luna Thulin.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden godkänner informationen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2023-08-16.

Presentation på sammanträde.

TN § 179 Information Tillsynsrapporter avloppsreningsverk 2022

Ärendenummer: TN 2023/1767

Paragraf föregående instans: TN AU § 146

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att godkänna informationen.

Sammanfattning

Under 2022 har tillsynsmyndigheten Miljö- och Byggnämnden (MBN) genomfört tillsyn enligt Miljöbalken och särskilt Naturvårdverkets föreskrifter om rening och kontroll av utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse NFS 2016:6

på samtliga avloppsreningsverk inom Region Gotland.

Avloppsreningsverken är totalt 24 till antalet och utgörs av sex (6) större verk med en kapacitet över 2000 pe (personekvivalenter) samt 18 mindre verk med eller utan bevattning med renat avloppsvatten då under 2000 pe.

För tillsynen tar MBN ut en årlig tillsynsavgift som ska täcka kostnader för den tillsyn som de genomför enligt Miljöbalken varje år.

Vid tillsynen görs en genomgång av förra årets tillsynsprotokoll samt miljörapporter för de större verken och årsrapporter för de mindre verken.

Miljörapporter och kontrollrapporter ska lämnas in till tillsynsmyndigheterna tillhanda senast 31 mars.

Slutligen gör tillsynsmyndigheten en besiktningssrunda i avloppsanläggningen.

Därefter får avloppsenheten tillsynsprotokoll där MBN gjort en bedömning av om det vid inspektionen fanns brister enligt gällande lagstiftning som behöver åtgärdas.

Det är inte meningen att dessa brister ska ses som något föreläggande utan de är en signal på något som ska åtgärdas enligt viss tid ofta innan nästa tillsynsbesök. Särskilt när det står att ytterligare påkoppling av abonnenter ”ej bör göras” så är det en signal till att bristerna bör åtgärdas så snart det går, alltså det är inget föreläggande.

Årets (2022) reningsverk som har brister som kräver åtgärd är, se lista under bedömning:

Bedömning

Följande reningsverk har brister som bör åtgärdas senast angiven tid:

Norr:	Antal brister	
Fårösund (verk)	3	
Kappelshamn (verk)	1	
Katthammarsvik (verk)	2	
Martebo (infiltration)	4	
Roma (verk + bevattning)	2	
Slite (verk)	2	
Sudersand (verk +infiltration)	3	
Tingstäde (verk)	1	
Valleviken (verk)	1	
Vestris (infiltration)	0	
Väskinde (verk + bevattning)	1	
Söder:		
Eskelhem (verk)	0	
Etelhem (verk)	0	
Garda (verk)	1	
Havdhem (biodamm +fällning)	1	
Hemse (verk+ bevattning)	3	
Klintehamn (verk)	5	
Ljugarn (verk)	3	
Lye (verk)	2	
När (verk)	1	
Ronehamn (verk)	Ej haft tillsyn 2022	
Stånga (verk + bevattning)	2	
Visby:		
Visby (verk)	1	
Träkumla (fällning + biodamm)	0	

I de flesta fall är det åtgärder som är lätta att åtgärda men ibland är det större saker som kräver både planering och resurser i personal och pengar. En vanlig synpunkt är att det är för mycket ovidkommande vatten från ledningssystemet som belastar reningsverkens kapacitet.

De verk som kräver mest resurser är: Fårösund- tillståndsansökan och ombyggnation, Valleviken- en testpilot med MBR rening, membranteknik, Martebo- översyn och åtgärda äldre infiltration och Stånga bevattningsdammar som behöver undersökas.

Barn- och genusperspektiv– Barnen i det gotländska samhället ska kunna känna trygghet i att Region Gotland arbetar efter de lagar och regler som ska säkra en bra avloppsrening samt ett bra ledningsnät som uppfyller myndigheternas krav.

Landsbygdsperspektiv – Verksamheterna med VA-tjänster, och i detta fall avlopp är avgörande för landsbygdens utveckling. Tillsynen ger teknikförvaltningen möjligheter till feedback och att hela tiden arbetar enligt de lagar som styr samt att VA avdelningen håller en hög kvalitet och ett bra miljöarbete i sin verksamhet.

Ekonomisk konsekvensanalys – Tillsynen är viktig för VA avdelningens verksamhet. En väl fungerande tillsyn av myndigheterna ges möjlighet att få veta vad som kan bli bättre på samt hur planering kan förbättras. Att få veta vilka avvikelser som vissa verksamheter har fått ger VA avdelningen möjligheter att lyfta in dessa i planeringen och ge dem prioritet i budgeten i god tid innan det kommer ett föreläggande från myndigheten.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av avdelningschef Susanne Pettersson och enhetschef Linda Bohman.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att godkänna informationen.

Beslutsunderlag

TKF Tjänsteskrivelse 2023-07-10
Presentation på sammanträde.

TN § 180 Information om tillsynsrapporter vattenverken

Ärendenummer: TN 2023/1768
Paragraf föregående instans: TN AU § 147

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att godkänna informationen.

Sammanfattning

Under 2022 har tillsynsmyndigheten Miljö- och byggnämnden (MBN) genomfört tillsyn enligt Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2022:12) om dricksvatten på de flesta verk inom Region Gotlands vatteningenhet.

Det är totalt 32 vatten-och distributionsverk, 16 reservoarer och 19 tryckstegringar.

Undersökningsprogrammet är störst på verk som producerar mellan 1 000 – 10 000 m³/dygn, på Gotland finns 4 såna verk. För verk som producerar under 1 000 m³/dygn är omfattning av undersökningsprogrammet mindre, på Gotland finns 28 såna verk. För tillsynen tar Miljö- och Byggnämnden ut en årlig tillsynsavgift som ska täcka kostnader för den tillsyn som de genomför varje år.

Vid tillsynen görs en genomgång av förra årets tillsynsprotokoll samt avvikelser på undersökningsprogrammet för alla kontrollpunkter samt fysisk tillsyn på installationer.

Genomgång av MBA (Mikrobiologisk Barriäranalys) och HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Point eller egenkontroll och faroanalys enligt HACCP) fastställs och visar hur status är på respektive process.

MBA är en arbetsmetod för att kontrollera om anläggningen uppfyller gällande lagkrav på processutförande avseende vilken vattenkvalitet man har på råvattenkällan.

För Region Gotland finns det ett antal anläggningar som inte uppfyller krav men där utredning pågår för att bygga om till rätt barriärskydd eller rätt process för tillverkning av vatten. För att uppnå ett godkänt och bra skydd krävs stora investeringar i anläggningarna.

HACCP är ett riskbaserat arbetssätt där man ser på kritiska punkter för verksamheten. Därefter får vatteningenheten tillsynsprotokoll där Miljö- och byggnämnden gjort en bedömning om det vid inspektionen fanns brister mot gällande lagstiftning som behöver åtgärdas.

Det är dessa eventuella brister som rapporteras i detta ärende. Brister behöver normalt åtgärdas till nästa tillsynsbesök eller skyndsamt. Detta rapporteras till SBF Miljö- och hälsoskydd som gör vid vissa tillfällen ny tillsyn på plats för att kontrollera åtgärd.

För året 2022 hade några vattenverk brister som krävde åtgärd samt två verk med avvikelser på säkerhet, se lista under bedömning.

Bedömning

Följande vattenverk har brister som bör åtgärdas:

Antal brister

Fårö	Ok efter åtgärd
Fårösund	Ok
Kappelshamn	Ok
Lärbro	Ok
Hangvar	Ok
Lickershamn	Ledningsnät bakterier
Licknatte	Ok
Martebo	Ok
Mejeriet Tingstäde	Ok
Tingstäde	Bassäng
Slite	Ok
Slite Vattentorn	Ok
Åminne	Ok
Hellvi	Ok
Valleviken	Ok
Träkumla	Ok
Väskinde	Ok
Bingeby	Ok
Langeshage	Ledningsnät bakterier

Visby Vattentorn	Ok
Roma	Ledningsnät bakterier
Herrvik	Ok
Dalhem	Ok
Katthammarsvik	Ok
Ljugarn	Ok
Alskog	Nytt ej inspekterad
När	Ok
Garda	Ok
Stånga	Ok
Västringe	Ok
Burs	Ok
Lojsta	Ok
Alva vattentorn	Ledningsnät bakterier
Mölner vattentorn	Ledningsnät bakterier
Linde	Ingår ej i tillsyn
Ronehamn	Ok
Havdhem/Snedvide	Ok
Allmungs	Ingår ej i tillsyn
Burgsvik	Bristande konstruktion
Fide	Ingår ej i tillsyn
Öja	Ledningsnät bakterier
Tofta	Ok
Kvarnåkershamn	Ledningsnät bakterier
Fardhem	Ok
Sanda	Ingår ej i tillsyn

Sicklings	Ingår ej i tillsyn
Klintebys	Ok efter åtgärd
Fröjel	Ok
Eksta	Ingår ej i tillsyn
Levide	Ingår ej i tillsyn
Tummelbos	Ingår ej i tillsyn
Silte	Ingår ej i tillsyn
Hagsarve	Ok
Nisseviken	Ingår ej i tillsyn
Näs	Ingår ej i tillsyn

I de flesta fall är det åtgärder som är lätta att åtgärda men ibland är det större saker som kräver både planering och resurser i personal och pengar.

Kommentar till bedömningen ”ledningsnät bakterier” som står för bakteriologiska vattenprover tagit på ledningsnätet och fått bedömningen otjänligt eller tjänligt med anmärkning. De otjänliga proven var handhavande fel vid provtagningen och prov med bedömningen tjänligt med anmärkning innebär oftast flera mantimmar med rengöring av ledningsnät för att få bort förhöjd bakterietillväxt.

Många anläggningar behöver underhållsinsatser på byggnader, processer, ledningar. Verk som kräver större insatser är Tingstäde, Kvarnåkershamn, Visby vattenförsörjning, utredning och ombyggnation, Tofta och Roma.

Ekonomisk konsekvensanalys – Tillsynen är viktig för verksamheten. En väl fungerande tillsyn av myndigheterna ger VA avdelningen möjlighet att få veta vad som kan bli bättre på samt hur planeringen kan förbättras. Att få veta vilka avvikelser som vissa verksamheter har fått ger VA avdelningen möjligheter att lyfta in dessa i planeringen och ge dem prioritet i budgeten i god tid innan det kommer ett föreläggande från myndigheten.

Det pågår en större arbetsinsats för att hitta prioriteringar på anläggningar kopplat mot driftsäkerhet, säkerhet, skalskydd, styr och övervakning. Detta kommer medföra att mer investeringar behöver göras, tex strategiskt underhåll i större omfattning.

Landsbygdsperspektiv – Verksamheterna med VA-tjänster, och i detta fall vatten, är avgörande för landsbygdens utveckling. Tillsynen ger VA avdelningen möjligheter till feedback så att verksamheten hela tiden arbetar

enligt de lagar som styr samt håller en hög kvalitet och ett bra miljöarbete i vår verksamhet.

Barn- och genusperspektiv– Barnen i det gotländska samhället ska kunna känna trygghet i att Region Gotland arbetar efter de lagar och regler som ska säkra ett bra vatten som uppfyller myndigheternas krav.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av avdelningschef Susanne Pettersson och enhetschef Patrik Johansson.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att godkänna informationen.

Beslutsunderlag

TKF Tjänsteskrivelse 2023-07-10
Presentation på sammanträde.

TN § 181   Region Gotlands klimatanpassningsplan

Ärendenummer: TN 2023/2157
Paragraf föregående instans: TN AU § 150

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden godkänner informationen.

Sammanfattning

Forskning visar att det är otvetydigt att mänsklig aktivitet genom utsläpp av växthusgaser har värmt upp hav, land och atmosfär, vilket i sin tur har orsakat förändrade förutsättningar på jorden i mycket snabb takt. Konkret innebär dessa klimatförändringar stora konsekvenser för Gotland, och alla som lever, bor eller verkar på ön, idag och i framtiden. Klimatförändringarna väntas accelerera under kommande år, och kustregioner är särskilt drabbade.

Region Gotland har en lagstadgad skyldighet att ta klimatförändringar i beaktande i samhällsbyggnadsprocessen. Som en del av framtagandet av den nya översiktsplanen upphandlades därför SMHI för att ta fram Region Gotlands klimatanpassningsplan i samverkan med nyckelfunktioner inom tjänstemannaorganisationen och politiken. Arbetet har utgått från de forskningsbaserade klimatscenarios som Gotland står inför, och de efterföljande klimatkonsekvenser som Plan- och bygglagen kräver att Region Gotland tar i beaktande i samhällsbyggnadsprocessen – skyfall, havsnivåhöjningar och erosion.

Klimatanpassningsplanen innehåller en övergripande bild av hur Gotlands klimat kommer att förändras och hur samhället kommer påverkas. Planen innehåller också konkreta klimatanpassningsåtgärder som Region Gotland behöver genomföra över tid för att säkerställa en trygg samhällsutveckling. Genom klimatanpassningsplanen ska Region Gotland alltså förbereda både den befintliga och planerade bebyggelsen för effekterna av den pågående klimatförändringen. Syftet är att skydda människor, natur, kultur och ekonomiska intressen från de negativa konsekvenser som klimatförändringarna tveklöst innebär för Gotland. Åtgärderna fokuserar på klimatanpassningen av Region Gotlands egen verksamhet och egna fastigheter, då juridiken fastslår att det är den enskilde fastighetsägaren som har klimatanpassningsansvaret. Planen belyser därför också att Region Gotland har en mycket viktig roll i att utbilda, kommunicera, tillhandahålla rådgivning och stöd om klimatanpassning till hela samhället och alla som bor, lever och verkar på ön.

Klimatanpassning är kostnadsdrivande, och många av de föreslagna åtgärderna i planen faller inom den högre kostnadskategorin. Samtidigt är det tydligt att kostnaden för klimatanpassningsåtgärder i förebyggande skeden i de allra flesta fall är betydligt billigare i ett längre perspektiv, jämfört med att ta kostnaderna

för klimatkonsekvenserna i efterhand. Klimatförändringarna slår mot hela samhällsbyggnadsprocessen och dess förutsättningar, och åtgärderna i planen syftar till att på ett helhetligt sätt arbeta proaktivt för en trygg och hållbar samhällsbyggnadsprocess på Gotland, och efterlevnad av de lagkrav som finns.

Finansiering av åtgärderna i planen kommer belasta både linjeverksamheten, kräva nya äskanden av medel från Region Gotland och även sökas via externa finansiärer. I planen tydliggörs att en ny funktion kommer krävas för att hålla ihop klimatanpassningsarbetet, och även söka finansiering för åtgärderna.

Inom klimatanpassningsplanen samlas också åtgärder som, förutom att minska klimatriskerna, också har positiva effekter på den gotländska livsmiljön. Ett exempel är förgröning av samhället, som i sin tur förbättrar ljudmiljön, hälsa- och välbefinnande för gotlänningarna, stärker de estetiska värdena i samhället, förbättrar luftkvaliteten, skapar värmereglering och ger sociala värden för boende, besökare och företagare. Klimatanpassning är därför, bortom att vara avgörande för proaktiv risk- och krishantering, ett viktigt verktyg för att aktivt och konkret arbeta mot flera av målen i Vårt Gotland 2040, genomförandeprogrammen och regionfullmäktiges prioriteringar för mandatperioden.

Region Gotlands klimatanpassningsplan är en del av översiktsplanen. Det är styrgruppen för översiktsplanen som beslutat den politiska gången för klimatanpassningsplanen – där regionstyrelsen är det beslutande organet, medan miljö- och byggnämnden och tekniska nämnden hanterar planen som ett informationsärende. Klimatanpassningsplanen kommer sedan tas vidare till regionfullmäktige.

Bedömning

Klimatanpassning är en avgörande fråga för att säkerställa att Gotland är en trygg och attraktiv plats att bo, leva och verka på. En antagen plan som förtydligar scenarios, riskområden och även konkreta åtgärder är i sin tur avgörande för att Region Gotland ska kunna påbörja arbetet på ett effektivt och strukturerat sätt.

I klimatanpassningsplanen, som utgår från kraven i PBL i relation till klimatrisker, saknas den för Gotland mycket viktiga aspekten torcka. Planen behöver kompletteras med denna klimatfaktor. Region Gotland har inte heller i dagsläget några resurser som arbetar övergripande med klimatanpassning. Med anledning av detta lägger arbetsgruppen därför fram ett ärende till budgetavstämningen under hösten med avsikt att få medel till att komplettera planen med just klimataspekten torcka, och även att starta det strategiska och operativa arbetet med åtgärderna i klimatanpassningsplanen.

Det är också viktigt att belysa att det är avgörande för ett konkurrenskraftigt, tryggt och attraktivt Gotland att Region Gotland förutom att klimatanpassa också agerar kraftfullt för att snabbt och radikalt minska utsläppen av

växthusgaser från den egna och den upphandlande verksamheten, som är del i att skapa klimatförändringarna.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Det finns tydliga lagkrav som styr Region Gotlands behov av klimatanpassning och beaktande av klimatrisker. Dessa måste hanteras på ett mer sammantaget sätt i organisationen i allmänhet och i samhällsbyggnadsprocessen i synnerhet. Klimatanpassningsplanen är en viktig pusselbit för att säkerställa att Region Gotland agera lagenligt i frågan.

2. Ekonomiskt perspektiv

Klimatanpassning är mycket kostnadsdrivande, samtidigt visar internationell och nationell erfarenhet att proaktivt arbete är betydligt mer kostnadseffektivt än att hantera katastrofer när de uppstår utan förberedelser. Klimatanpassning kommer påverka Region Gotlands budget i allt större omfattning under kommande år. Genom klimatanpassningsplanen som stöd kan organisationen prioritera, planera, samordna och jobba långsiktigt och strategiskt med klimatanpassning – vilket är ett betydligt mer kostnadseffektivt angreppssätt än alternativet.

3. Barnperspektiv

Klimatanpassning är en ödesfråga för att Gotland ska vara en trygg plats för kommande generationer. Klimatanpassningen i Region Gotlands plan har ett barnperspektiv.

4. Jämställdhetsperspektiv

Klimatanpassning är könsneutralt och påverkar alla oavsett ålder, kön eller andra diskrimineringsgrunder.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

För levande och växande serviceorter runtom på Gotland krävs klimatanpassning av dem. Klimatanpassningsplanen har fokus på öns tätorter – och inkluderar därför platser inom hela Gotlands geografiska område.

6. Klimat och miljöperspektiv

Klimatomställning och klimatanpassning är avgörande för en trygg framtid och är helt centrala i klimat- och miljöperspektiven. Klimatanpassningsplanen har fokus på multifunktionella åtgärder, där bland annat förgröning är en viktig aspekt som driver uppfyllelse både av klimatomställningsmålen inom Region Gotland, likväl som klimatanpassade miljöer.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av verksamhetsutvecklare Nathalie Ahlstedt Mantel och planarkitekt Max Sundberg Wallman.

Regionstyrelsens arbetsutskott beslutade 2023-09-13 att föreslå Regionstyrelsen att anta klimatanpassningsplanen med ett antal uppdrag till regionstyrelseförvaltningen.

Mer information finns att läsa på www.gotland.se/klimatanpassning

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden godkänner informationen.

Beslutsunderlag

Region Gotlands klimatanpassningsplan
TKF Tjänsteskrivelse 2023-07-17

Presentation på sammanträde.

Skickas till

Regionstyrelsen ref RS 2023/1368

TN § 182 Granskning av regionens arbete med miljömål

Ärendenummer: TN 2023/2225

Paragraf föregående instans: TN AU § 151

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden godkänner informationen.

Sammanfattning

Som en del av Region Gotlands revisionsplan för 2023 har KPMG fått i uppdrag att granska Region Gotlands arbete med miljömässiga målsättningar. KPMG har under i detta syfte under våren intervjuat förvaltningschefer och nyckelpersoner inom miljö och klimat på alla förvaltningar, samt granskat styrande dokument övergripande och förvaltningsspecifikt som relaterar till miljömålsarbetet. I rapporten beskrivs att Region Gotland arbetar med miljömässig hållbarhet, men också att många förbättringar behöver göras.

Teknikförvaltningen lyfts i rapporten fram som en föregångare inom arbetet i Region Gotland, bland annat eftersom vi tagit fram konkreta handlingsplaner inom klimat och miljö, för att vi jobbar mot alla ekologiska mål i vår verksamhetsplan och vår uttalade ambition till samverkan med externa parter och andra förvaltningar i arbetet. Rapporten rekommenderar Region Gotland, och framförallt Regionstyrelsen, att

- Tydliggöra vilken förväntan det finns på nämnderna inom området
- Ge nämnderna i uppdrag att ta fram handlingsplaner med aktiviteter för miljöarbetet i relation till genomförandeprogrammet
- Tillse att nämnderna får tillräcklig vägledning och stöd i framtagandet av handlingsplaner
- Överväga att ta fram formella samverkansöverenskommelser avseende genomförandet av de regionala miljömålen
- Tillse att uppföljning av såväl mål i genomförandeprogram och handlingsplaner sker på ett tillfredställande sätt
- Säkerställa att de resultat som framkommer av uppföljningen analyseras och utvärderas
- Överväga att följa upp eventuella riskområden kopplat till miljön inom ramen för den interna kontrollen

Rapporten lyfter också behoven av mer resurser till förvaltningarna för att kunna arbeta systematiskt, proaktivt och effektivt med miljöfrågan.

Bedömning

Granskningen visar att teknikförvaltningen arbetar på ett systematiskt sätt med klimat- och miljöfrågan och att förvaltningen ligger i framkant inom Region Gotland. Rapporten beskriver också att Region Gotland som helhet har behov av ett mer sammanhållet och systematiskt arbete inom miljö och klimat.

De rekommendationer som rapporten föreslår kommer, om de genomförs av regionstyrelsen, påverka teknikförvaltningens arbete inom miljö och klimat på ett positivt sätt, och ge än större möjligheter till måluppfyllelse. Redan nu tas rekommendationerna med i teknikförvaltningens förberedelser för verksamhetsplanering inför 2024.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden godkänner informationen.

Beslutsunderlag

Rapport – Granskning av regionens arbete med miljömål daterad 2023 – 06-19
TKF Tjänsteskrivelse 2023-07-17

Skickas till

Regionstyrelsen ref RS 2023/1427.

TN § 183 Granskning av styrning av färdtjänsten

Ärendenummer: TN 2023/2228

Paragraf föregående instans: TN AU § 152

Tekniska nämndens beslut

1. Tekniska nämnden godkänner informationen.
2. Tekniska nämnden ger teknikförvaltningen i uppdrag att ta fram rutiner för förbättrad återrapportering enligt revisionsrapporten, enligt ordförande Mariette Nicanders (M) yrkande.

Sammanfattning

KPMG har av Region Gotlands förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att granska regionens rutiner kring färdtjänsten. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Rapporten lämnades till region Gotland den 15 juni 2023. Syftet var att redogöra för hur arbetet med färdtjänsten i regionen handläggs och följs upp samt kvalitetsgranskas.

Den sammanfattande bedömning är att det finns tydliga rutiner för hur färdtjänsthandläggningen i regionen bedrivs och att den i allt väsentligt är likvärdig och rättssäker. Det är tydligt för den sökande respektive för färdtjänsthandläggare vilka krav och förutsättningar som finns för att beviljas färdtjänst inom regionen. Handläggningen hanteras utifrån turordningsprincipen och följer en ändamålsenlig struktur. I rapporten bedöms det även att Klagomålen hanteras på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt.

I rapporten framkommer dock att det finns fyra utvecklingsområden som avser den systematiserade återkopplingen till nämnden:

- Delegationsbeslut till nämnden där revisorerna föreslår att samtliga beslut avseende färdtjänst fattade per delegation anmäls till tekniska nämnden med tillhörande paragraf, ärendenummer, ärendemening, datum och delegat för att säkerställa spårbarheten för respektive beslut.
- Klagomål till nämnden där revisorerna föreslår att tekniska nämnden får en tillräcklig återrapportering avseende klagomål och synpunkter gällande färdtjänsten för att säkerställa god kvalitet för medborgarna
- Ekonomisk uppföljning av färdtjänstens kostnadsutveckling där revisorerna föreslår att tekniska nämnden får en tillräcklig återrapportering avseende det ekonomiska läget gällande färdtjänsten

Långsiktigt planeringsarbete inför kommande välfärdsutmaningar där revisorerna föreslår att beredskapen avseende den kommande demografiska

utmaningen höjs genom att ta fram handlingsplaner, strategidokument eller direktiv utöver de strategiska dokument som redan finns på ledningsnivå.

Bedömning

Om nämnden delar revisorernas påpekanden och finner dem korrekta föreslås att förvaltningen ges i uppdrag, att med bibehållen sekretess, ta fram ett förslag på förändringar i återkopplingsrutinerna som motsvarar de önskemål som nämnden har.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Yrkanden:

Tekniska nämnden ger teknikförvaltningen i uppdrag att ta fram rutiner för förbättrad återrapportering enligt revisionsrapporten, enligt ordförande Mariette Nicanders (M) yrkande. Tomas Rådkvist (MP) instämmer i Mariette Nicanders yrkande.

Ordförande Mariette Nicander (M) ställer proposition på det egna yrkandet och finner att det vinner bifall.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden godkänner informationen.

Tekniska nämnden ger teknikförvaltningen i uppdrag att ta fram rutiner för förbättrad återrapportering enligt revisionsrapporten, enligt ordförande Mariette Nicanders (M) yrkande.

Beslutsunderlag

Rapport Granskning av styrning av färdtjänsten.

Rapport Region Gotland, utfört av KPMG AB, 2023-06-15.

TKF Tjänsteskrivelse 2023-08-16

Skickas till

klara.lowenberg@kpmg.se

TN § 184 Avyttrande av elverk

Ärendenummer: TN 2023/2797
Paragraf föregående instans: TN AU § 153

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden föreslår att regionstyrelsen beslutar att donera föreslagna elverk till Ukraina.

Sammanfattning

VA-avdelningen har två elverk (85 kVA och 330 kVA) som inte används längre, och kommer inte att sättas i drift i Regionen.

Teknikförvaltningen föreslår att dessa ska skänkas till Ukraina.

Utöver dess finns även två andra el-verk (ca 50 kVA/st) med okänd status, som får följa med för reparation.

Dessa elverk har varit magasinerade 10-15+ år utan översyn, så invändigt skick är okänt. Det kan saknas någon del och elverken är i behov av en rejäl översyn, detta görs av mottagaren innan vidare transport.

Bedömning

VA-avdelningen har haft kontakt med Vasakyrkan i Kalmar som driver ett ideellt projekt, läs mer här. <https://www.powerupukraine.se>

De har fått bidrag från Kalmar Energi i form av kontanta medel, de har gått in som samarbetspartner i projektet.

De samarbetar med Ukrainahjälpen Filippus i Örnsköldsvik, som sköter transporter. Verken hämtas av dem på Gotland. Det går en transport varje månad till Ukraina. På plats i Ukraina är det Swedish Helpcenter (drivs av Filippus och en lokal kyrka i Lutsk).

Barn- och genusperspektiv – Elverken kan underlätta för människor som påverkas av kriget på plats i Ukraina.

Ekonomisk konsekvensanalys – VA-avdelningen har ingen användning för elverken. Något restvärde finns ej på dessa objekt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden föreslår att regionstyrelsen beslutar att donera föreslagna elverk till Ukraina.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2023-08-15

Skickas till

Regionstyrelsen

TN § 185   Uppdrag till TKF - översyn av Stora Torget Visby Innerstad

Ärendenummer: TN 2023/2827

Paragraf föregående instans: TN AU § 154

Tekniska nämndens beslut

Teknikförvaltningen får i uppdrag att ta fram ett förslag på hur utredningen ska genomföras inklusive intressenter vid samråd, tidsplan, resursbehov med mera, enligt ordförande Mariette Nicanders (M) yrkande.

Sammanfattning

Stora Torget är ett av Sveriges finaste torg, med många medeltida inslag i Världsarvsstaden. För ca 10 år sedan byggdes torget om för att göra det mer attraktivt och likartad miljö med plattformar för uteserveringar. Men Parkeringsplatserna har varit kvar vintertid och torgförsäljning tillåts utan krav på enhetlighet och attraktivitet. Stora Torget är ett attraktivt besöksmål och med den ökade kryssningstrafiken blir platsen ofta överfull med besökare/restauranggäster.

Bedömning

Teknikförvaltningen får i uppdrag att utreda om P-plasterna helt kan tas bort för att nyttja platsen till exempelvis serveringar / anordning av sittplatser. Detta skulle också bidra till att minska biltrafiken i innerstaden, vilket är bra ur ett hållbarhetsperspektiv. Enligt Visby Centrum anser ICA Torghandel att p-platserna bakom affären är tillräckligt för dem. Detta måste givetvis säkerställas. Även tillfrågade krögare är positiva till denna förändring.

Vad gäller nuvarande torghandel bör denna hänvisas till annan plats i Visby eftersom den inte alls harmoniseras med miljön på Stora Torget. Om torghandel bör vara kvar på Stora Torget ska det vara krav på enhetliga marknadsstånd med fin kvalitet likt Visby Centrums höstmarknad. Om möjligt ska då enbart närproducerade gotländska produkter få säljas på detta torg.

Förslaget sker i samråd med Visby Centrum, som står helt bakom att denna förändring skulle kunna ske.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av ordförande Mariette Nicander.

Yrkanden:

Stefan Nypelius (C) yrkar på att barnperspektivet ska förtydligas i uppdraget med tanke på att det finns en förskola i närheten.

Tomas Rådkvist (MP) yrkar avslag på punkt 2. Uppdraget bör vara att utreda utformningen av torghandeln.

Ordförande Mariette Nicander (M) yrkar på att Teknikförvaltningen får i uppdrag att ta fram ett förslag på hur utredningen ska genomföras inklusive intressenter vid samråd, tidsplan, resursbehov med mera.

Ordförande Mariette Nicander (M) ställer proposition på samtliga yrkanden och finner att de vinner bifall.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

1. Tekniska nämnden ger teknikförvaltningen i uppdrag att utreda om parkeringsplatserna helt kan tas bort för att nyttja platsen till exempelvis serveringar / anordning av sittplatser.
2. Tekniska nämnden ger teknikförvaltningen i uppdrag att utreda flytt av nuvarande torghandel till annan plats, enligt ordförande Mariette Nicanders (M) yrkande.

Beslutsunderlag

Skrivelse Uppdrag till TKF - översyn av Stora Torget Visby Innerstad

TN § 186   **Motion. Utredda förutsättningarna för att anlägga en badanläggning i Visby hamn**

Ärendenummer: TN 2023/850
Paragraf föregående instans: TN AU § 155

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden föreslår att Regionfullmäktige beslutar att avslå motionen.

Sammanfattning

Sverigedemokraterna, Gotland, har inkommit med ett förslag om att utreda förutsättningarna för att anlägga en badanläggning i Visby hamn. Denna anläggning skall byggas och drivas i privat regi för att inte belasta regionens ekonomi.

Motionen beskriver Visbys olika badhusanläggningar historiskt med syfte att visa på att Visby idag saknar möjlighet till bassängbad i enlighet med det historiska perspektivet. Motionen anger Visby gästhamn som ett lämpligt ställe för anläggningen och att denna kommer att locka besökare året runt.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att en badanläggning i hamnen är olämplig motiven för detta finns i ärendebeskrivningen ovan.

Barn- och genusperspektiv – Tillgängliga badanläggningar är positivt samtliga gotlänningar och besökare.

Landsbygdsperspektiv – En badanläggning i Visby hamn skulle inte gynna landsbygdsperspektivet.

Ekonomisk konsekvensanalys – Då en badanläggning direkt i hamnbassängen i Visby inte bedöms som lämplig har ingen ekonomisk konsekvensanalys genomförts.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden föreslår att Regionfullmäktige beslutar att avslå motionen.

Beslutsunderlag

TKF Tjänsteskrivelse 2023-07-26
Motion daterad 2023-02-20

Skickas till

Regionstyrelsen ref RS 2023/371

TN § 187   Motion. Energieffektiviseringar inom VA-område

Ärendenummer: TN 2023/829
Paragraf föregående instans: TN AU § 156

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att motionen anses besvarat och att VA-avdelningen tar med sig förslaget i framtida planering.

Sammanfattning

Motion har inkommit där Centerpartiet Gotland yrkar:

- Ökat tempo och prioritering kring energieffektiviseringsarbete inom VA-området, med tillhörande tillräcklig prioritering i Region Gotlands kommande investeringsbudget.

Syftet med motionen att öka tempot och prioriteringar kring energieffektivisering inom VA-området är högst aktuell och en förutsättning för att fortsatt uppnå en hållbar vattenproduktion på Gotland samt uppnå Region Gotlands klimat- och energieffektiviseringsmål.

VA-avdelningen arbetar idag brett kring frågan och med ett antal olika infallsvinklar, både rent tekniskt men också kring beteendemönster:

- Under 2022 har VA-avdelningen tillsammans med Rejlers genomfört energiutredningar för ett antal reningsverk, distributionsanläggningar samt avloppsreningsverk.
- En energisammanställning för samtliga fastigheter har genomförts under 2023 där det bl.a. framkommit att undermätning bör utvärderas. Riktlinjer kring undermätning för nyproduktion ska utarbetas.
- Driftoptimering av Kvarnåkershamn har genomförts vilket resulterat i stora energibesparingar.
- Successiv kommer all fastighetsbelysning bytas ut mot LED-belysning.
- VA-avdelningen kommer fortlöpande arbeta med kommunikationskampanjer för att minska vattenförbrukning på Gotland.

Bedömning

Syftet med motionen att öka tempot samt prioriteringar kring energieffektivisering inom VA-området är högst aktuell, både utifrån Region Gotlands klimat- och energieffektiviseringsmål, ett energikostnadsperspektiv samt ur ett lokalt och regionalt samhällsperspektiv.

Ökade energipriser ger ökat incitamenten att minska energikonsumtionen. Under 2022 har VA-kollektivet, liksom fastighetsförvaltningen, utfört ett antal energiutredningar tillsammans med Rejlers. Det för att kartlägga

energibesparande investeringsåtgärder vid befintliga vatten- samt avloppsreningsverk. De åtgärder som rekommenderas var exempelvis byte av matarskruvar, distributions- samt lyftpumpar, samtliga med goda avskrivningstider. VA-avdelningen kommer vidare se över och ta fram åtgärdsplaner.

För att ytterligare möjliggöra kommande riktade energiutredningar har VA-enheten påbörjat en energisammanställning för samtliga fastigheter. Det med syfte att få ett entydigt helhetsperspektiv över elkonsumtionen för anläggningar samt processtekniker. Arbetet har påvisat att undermätning av elförbrukning i dagsläget saknas, vilket utgör ett viktigt verktyg för kommande reinvesterings samt energieffektivisering projekt. Det saknas också ett fastighetssystem för enkel förvaltning och löpande energiuppföljning.

Undermätning innebär att man mäter i ett antal punkter under huvudmätaren och på så sätt får en bättre precision. Undermätning ger möjlighet att härleda den totala elförbrukningen direkt till dess förbrukare vilket frambringa förutsättningar för en mer fördelaktig energieffektivisering. Med undermätning blir det exempelvis möjligt att urskilja hur mycket en specifik pump förbrukar. Åtgärden förväntas säkerhetsställa att genomförda investeringar och reinvesteringar ger en kostnadseffektiv energieffektivisering.

Ett arbete vars syfte att ta fram riktlinjer gällande undermätning vid nyproduktion samt att installera undermätning i befintliga anläggningar ska därför initieras. I ett första steg kommer undermätning vid en specifik anläggning genomföras för att sedan möjliggöra utvärdering av undermätningens syfte samt resultat.

Ett annat viktigt område inom energieffektivisering är att optimera driften på befintliga anläggningarna, det för att kunna tillgodose ökad nytta av befintliga energianvändningen. Bräckvattenverket i Kvarnåkershamn är ett föredömligt exempel där ett omfattande optimeringsarbete fortgår och resulterat i en energieffektivisering på 25 procent, jämfört med 2020.

I enlighet med EU:s RoHS-direktiv gällande utfasning av lysrör innehållande kvicksilver kommer VA-avdelningen genomföra en översyn över befintliga lysrörsarmaturer för att byta ut, alternativt konvertera till LED-belysning. LED-belysning förbrukar upp till 90 procent mindre energi vilket kommer minska förbrukningen kopplad till belysning avsevärt.

VA-avdelningen förvaltar idag 236 fastigheter vilket medför att arbetet att energieffektivisera kommer behöva ske över tid. Som motionen lyfter finns det en stor potential att minska energiförbrukningen genom att energieffektivisera. För att den tekniska energieffektiviseringen ska uppnå god kostnadseffektivitet och för att säkerhetsställa att framtida investeringar inom energieffektivisering skapar största möjliga effekt krävs ett omfattande förarbete samt datainsamling. Detta arbete kommer ligga till grund för utfallet av framtida

energieffektiviseringarna. Ett första steg i detta arbete har påbörjats och hur arbetet kommer fortlöpa framöver har lyfts i skrivelsen.

För att ytterligare öka tempot och prioritera energieffektiviseringsarbetet kommer det krävas att de interna resurserna omfördelas. Idag avsätts stora resurser för att uppnå befintlig VA-plan. Det parallellt med att skapa förutsättningar för den politiska inriktningen kring en årlig nybyggnation av 500 bostäder. Även klimatanpassningsåtgärderna kommer att kräva ytterligare resurser (för det som ännu inte tagits upp i befintlig planering). Att omfördela resurser för att ytterligare påskynda det pågående energieffektiviseringsarbetet kommer få effekter, både för att uppfylla VA-planen samt nybyggnation av bostäder.

Energieffektiviserade åtgärder är vid genomförandet också kapitalintensivt trots att de på sikt generera en lägre driftkostnad. Det medför att en ökad takt kring energieffektivisering betingar ett ökat investeringsbehov.

Barn- och genusperspektiv – Region Gotland och Teknikförvaltningen har ett stort ansvar att bedriva en verksamhet som håller sig inom de planetära gränserna. Genom en hållbar energianvändning säkerhetsställs att verksamheten inte belastar ekosystemtjänsterna mer än nödvändigt vilket skapar förutsättningar för kommande generationer.

Landsbygdsperspektiv – Genom att ytterliga avsätta mer resurser till att energieffektivisera kommer resurser behöva omfördelas vilket kommer påverka hur VA-planen uppfylls samt målet om en ökad bebyggelse.

Ekonomisk konsekvensanalys – Om investeringar i energibesparande åtgärder genomförs på ett kostnadseffektivt sätt utgör det ett viktigt verktyg för att uppnå framtida ekonomiska kostnadsbesparingar. Generellt ökar kostnaderna genom en medveten prokrastinering, därför finns det starka ekonomiska incitament att genomföra dessa investeringar idag. Världsläget med instabila energipriser skapar också incitament för att effektivisera energianvändningen. Dock är tekniska energieffektiviserande åtgärder kapitalintensiva.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Yrkanden:

Stefan Nypelius (C) yrkar på att motionen ska bifalls och inte anses besvarad.

Ordförande Mariette Nicander (M) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Ordförande Mariette Nicander (M) ställer proposition på Stefan Nypelius (C) yrkande och arbetsutskottets förslag och finner att arbetsutskottets förslag vinner bifall.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att motionen anses besvarat och att VA-avdelningen tar med sig förslaget i framtida planering.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Teknikförvaltningen, daterad 2023-08-16
Motion om energieffektivisering, daterad 2023-02-20

Skickas till

Regionstyrelsen ref RS 2023/381

TN § 188   **MBN Remiss Mark/VA - MBN 2020/254 - Samråd för detaljplan Annelund**

Ärendenummer: TN 2023/1629

Paragraf föregående instans: TN AU § 157

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att besvara Miljö- och byggnadsnämndens begäran om yttrande på samråd gällande detaljplan för Annelund i enlighet med de synpunkter som framgår av tjänsteskrivelsen.

Sammanfattning

Ifrågorande detaljplaneförslag har överlämnats för samråd med utökat planförfarande eftersom att samhällsbyggnadsförvaltningen anser att: Ett större område tas i anspråk för industriområde som kan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt 5 § miljöbedömningsförordningen.

Syftet med planen är att skapa ett nytt industri- och verksamhetsområde norr om centrala Visby. Detaljplanen möjliggör för en blandning av verksamheter, tekniska anläggningar, kontor, tillfällig vistelse och industri med småindustrikaraktär. Området beräknas ge utrymme för cirka 25-30 medelstora fastigheter.

I gällande översiktsplan för Gotlands kommun 2010-2025 anges att planområdet omfattas av befintliga fördjupade översiktsplaner. I Hela Visby - fördjupad översiktsplan för Visbyområdet 2025 (antagen av fullmäktige 2009-12-14 § 172) har planområdet pekats ut för verksamheter – kontor, extern handel. I fördjupad översiktsplan Visby flygplats från 1991-12-16 anges markanvändning handel, kontor och civilt flyg inom planområdet.

En Strukturplan för Annelund har tagits fram för planområdet, 2022-01-17. Strukturplanen utgör underlag till detaljplanen där övergripande struktur och utformning av den fysiska miljön har studerats. Region Gotland har fått en förfrågan om anläggande av ett så kallat symbioscenter inom planområdet. Med detta menas ett verksamhetsområde med ett kluster av företag och industrier där de olika aktörerna verkar i symbios med möjlighet till samutnyttjande och tillvaratagande av varandras restprodukter i syfte att uppnå energieffektivitet och hållbarhet.

Regionstyrelsen beslutade 2019-06-12 RS §209 om planuppdrag, med syfte att möjliggöra för industriverksamhet och kontor, inom fastigheten Visby Annelund 1:39 med flera. Förutsättningarna inför kommande detaljplan har sammanställts i Start- PM framtaget av Samhällsbyggnads- och teknikförvaltningen 2019-06-12. Bedömningen är att området har stöd i Regionens strategiska planering och är lämpligt för industriverksamhet i och

med läget nära flygplatsen och utanför vattenskyddsområde. Närheten till bostadsbebyggelse innebär dock att området är mindre lämpligt för verksamheter som genererar störningar från buller och lukt.

Genomförandet av detaljplanen medför regionala kostnader för anläggande av gata. Gatukostnaderna kan inte bedömas i detta läge då de är avhängiga av beslut rörande bland annat gatubredd, gång- och cykelbanor och dagvattenhantering vilket kommer att utredas i kommande projektering. Någon särskild gatukostnadsersättning kommer inte att utgå utan de kostnaderna kommer att utgöra del av försäljningspriset av industrifastigheterna.

Övriga regionala kostnader innefattar framtagande av detaljplan, diverse utredningar, fastighetsbildning, dagvattenanläggningar mm. Kostnaden för utbyggnaden av kommunalt VA finansieras via vatten- och avloppskollektivet och täcks av anslutningsavgifter. Framtida drift- och underhållskostnader inom allmän plats belastar Region Gotland.

Regionens intäkter härrör från framtida fastighetsförsäljningar och bedöms utifrån dagens fastighetspriser överstiga kostnaderna.

Inom och i anslutning till planområdet finns flertalet kända fornlämningar som utgörs av gravfält, hålväg, grav och stensättningar/gravar.

Karta över planområdet visar fornlämningar och hur de berörs av planförslaget. Efter framtagande av tidigare strukturplan har anslutningsvägen i norra delen av området förskjutits åt sydväst, angränsande till naturområdet. Justering av vägen genererar ingen ytterligare påverkan på identifierade lämningar.

Bedömning

Mark och exploateringsenheten framhåller att huvudmannaskap ska redovisas i plankartan. Även rubriken om huvudmannaskap på sidan 21 i planbeskrivningen bör inledas med att huvudmannaskapet inom planområdet är kommunalt. Under rubriken Fastighetsbildning på sidan 22 i planbeskrivningen nämns särskilda fastigheter för allmän platsmark och dagvatten. Eftersom huvudmannaskapet är kommunalt kan de vara lämpligt att förtydliga att dessa fastigheter efter bildandet ska ägas och förvaltas av Region Gotland.

I planbeskrivningen, sidan 23, andra stycket nämns Österby Industriområde. Detta avsnitt bör förtydligas i att det för den outvecklade industrimarken i det området finns ett beslut om att detaljplanen ska upphävas med hänsyn till primär skyddszon för grundvatten.

Spillvatten

Visby Annelund 1:39 m.fl. ligger idag utanför kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp, men ligger i anslutning till det kommunala ledningsnätet.

Det finns inte kapacitet i kommunala spillvattenledningsnätet för att ansluta det föreslagna planområdet. Det kommer att kräva omfattande investeringar i Visbys spillvattenledningsnät, vilket inte finns budgeterat för i nuvarande investeringsplan.

VA-avdelningens bedömning är att detaljplanen inte ska antas förrän kapacitet i spillvattenledningsnätet kan säkras, vilket det inte finns någon tidpunkt för i dagsläget.

Med anledning av vad VA-avdelningen framfört ovan gällande spillvattenledningsnätet framför mark- och exploateringsenheten att det, med hänsyn till den tid det tar att ta fram en detaljplan, inom projektet samordnas tillsammans med VA-avdelningen hur, och när, detaljplanen kan antas och att genomförandetiden för detaljplanen också justeras därefter. Ett alternativ skulle kunna vara att det i detaljplanen villkoras att bygglov inte ska ges innan anslutning till det kommunala vatten- och avloppsnetet kan ske. Detta skulle möjliggöra att planen kan antas samt att fastighetsbildning kan ske under den tid som vatten och avlopp säkras för området.

Dagvatten

En dagvattenutredning har utförts av Tyréns 2023-02-23. Området klassas i utredningen som industrimark med höga utsläppshalter. Enligt Region Gotlands dagvattenhandbok så hamnar reningskravet på "hög rening" vilket VA-avdelningen anser att föreslagna dagvattenåtgärder inte uppfyller i den dagvattenutredning som tagits fram.

Trafik/Gata

Enheten för Trafik/gata inom TKF Park- och trafikavdelningen är utifrån ett väghållarperspektiv positiv till huvuddragen i förslaget till ny detaljplan.

Det är bra att den föreslagna gatan genom planområdet givits en utformning och en linjeföring i plan som motverkar höga hastigheter. En väl tilltagen GC-väg planeras i nord-sydlig riktning vilket överensstämmer med Region Gotlands högt ställda mål för gång- och cykel. Genom att skapa en genomgående gata finns också möjlighet att på sikt försörja området med kollektivtrafik vilket ligger i linje med en övergång från bilresande till gång och cykel samt kollektivt resande.

Parkering och angöring hanteras på kvartersmark vilket följer Region Gotlands beslutade parkeringsstrategi. När planen genomförs är det viktigt att antalet in- och utfarter mot gata begränsas och att dessa lokaliseras på ett trafiksäkert sätt. Det gäller även framtida placering av anslutning mot befintlig flygplatsparkering sydost om planområdet. In- och utfarter kan med fördel samutnyttjas av flera fastigheter där detta är möjligt.

Föreslagen GC-väg i väst-östlig riktning längs med befintlig oxelallé bör utredas närmare för att fastställa huruvida denna kommer att nyttjas i tillräcklig utsträckning och om den därmed är nödvändig för att uppfylla planens syfte.

Trädplantering i svackdiken behöver hanteras på ett sådant sätt att erforderlig säkerhetszon erhålls för gata med Vr 40 km/h.

Park

Parkplanering vid Parkenheten inom TKF Park- och trafikavdelningen gör bedömningen att det på den mark som i planområdet är utlagt för allmänplatsmark - natur skall ges möjlighet till bete. Området har tidigare varit betat och om det inte kan möjliggöras inom planområdet, t ex med stängsling eller arrendeupplåtelse, framhåller Parkplanering att det vore det olyckligt ur en naturvårdssynpunkt. Vidare är det viktigt att området är tillgängligt för allmänheten och att det inte privatiseras eller på annat sätt bebyggs. Om bete kan tillåtas inom området får, efter antagen detaljplan, bedömas gemensamt av Parkenheten och Mark- och exploateringsenheten.

Parkplanering gör bedömningen att den oxelallé som går genom åkermarken i området (a1) uppfyller kriterierna för att omfattas av det generella biotopskyddet enligt Miljöbalken. Därför är det riskfyllt att skriva in i Planbeskrivningen att så inte skulle vara fallet. Detta behöver i sådant fall styrkas i en tjänsteanteckning från Länsstyrelsen. Bra dock att trädallén skyddas genom marklov.

Slutligen framhåller Parkplanering att om stora delar av planområdet läggs ut som allmän platsmark måste det säkerställas att driftavdelningen får en utökad driftbudget.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av mark och exploateringsingenjör Alexander Sorby Haddad och avdelningschef Jenny Iversjö.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att besvara Miljö- och byggnadsnämndens begäran om yttrande på samråd gällande detaljplan för Annelund i enlighet med de synpunkter som framgår av tjänsteskrivelsen.

Beslutsunderlag

MBN Remiss Mark/VA – MBN 2020/254 – Samråd för detaljplan
TKF Tjänsteskrivelse 2023-07-07

Presentation på sammanträde.

Skickas till

Miljö- och byggnadsnämnden ref MBN 2020/254.

TN § 189   MBN Remiss Mark/VA - MBN 2019/1719 - Samråd för detaljplan Tofta Krokstade

Ärendenummer: TN 2023/1627
Paragraf föregående instans: TN AU § 158

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att förtydliganden i planförslagets plankarta och planbeskrivning ska genomföras i enlighet med vad som framgår i tjänsteskrivelsen.

Sammanfattning

Ifrågavarande detaljplaneförslag har överlämnats för samråd med utökat planförfarande. Detaljplanen följer delvis inte översiktsplanen eller den fördjupade översiktsplanen för Västergarnsområdet då bebyggelse på jordbruksmark och i det öppna jordbrukslandskapet föreslås.

Detaljplaneområdet är beläget i södra Tofta, omkring 20 km söder om Visby och ca 500 meter öster om väg 140. Närmsta tätort är Klintehamn (13km). Detaljplanens syfte är att möjliggöra för ny bostadsbebyggelse på del av fastigheten Tofta Krokstade 1:38. Detaljplanen syftar till att komplettera befintligt bostadsområde med nya tomter för friliggande enbostadshus. Förslaget bygger på tomter med varierad storlek, mellan 900 m² – 1600 m², som placeras längs med en förlängning av Vindilevägen. Detaljplanen möjliggör för totalt 21 tomter. Planområdets yta är ca 3,6 hektar.

Region Gotland är inte huvudman för allmän platsmark. Inom planområdet är därmed huvudmannaskapet för allmän plats enskilt. Detta organiseras genom bildande eller omprövning av en eller flera gemensamhetsanläggningar där berörda fastigheter ingår. Huvudmannen ansvarar för framtida drift och underhåll av de allmänna platserna. Innan antagande av detaljplanen ska en skötselplan för naturmark tas fram.

De planerade vägarna dimensioneras för framkomlighet för tunga fordon, så som räddningstjänstrenhållningsfordon. Körbanorna utformas generellt 4,5 meter breda och intilliggande diken på vardera sida. Vägområdena på plankartan inkluderar, utöver körbanan, även slänter och diken dvs. totalt 6,5 meter brett vägområde.

Planområdet är planerat att anslutas till den nya kommunala huvudledningen från Klintehamn som är under utbyggnad. Det kommunala VA-nätet planeras att förläggas inom allmän platsmark, GATA1.

En dagvatten-, geo- och markteknisk- samt en kulturvärdesutredning har genomförts, samt en naturvärdesbedömning.

För förvaltning av gata och naturmark liksom för VA-ledningsnätet och dagvatten ska det bildas en eller flera gemensamhetsanläggningar vilken ska förvaltas av en eller flera samfällighetsföreningar.

Exploateringsavtal ska upprättas mellan regionen och exploatören.

Bedömning

Mark- och exploateringsenheten besvarar remiss för detaljplan avseende Tofta Krokstade 1:38 och framhåller:

I planbeskrivningen under genomförandefrågor och ”förändrad fastighetsindelning” anges det att exploatören ansvarar för att bekosta kostnader uppkomna vid en framtida lantmäteriförrättning. Detta behöver förtydligas till att det är en överhängande risk att en ändrad fastighetsindelning, bildande och eventuella omprövningar av gemensamhetsanläggningar kommer behöva ske i fler ärenden än endast ett.

Det behöver säkerställas vilken rätt som ligger till grund för nyttjandet av den befintliga vägen ga:8 av nybildade fastigheter i ett tidigt skede.

I detaljplaneförslaget finns det två bostadsfastigheter som inte har direkt anslutning till allmän platsmark ”gata”. I syfte att få till infarter till varje fastighet föreslås en gemensam infart för de två berörda fastigheterna som tryggas genom bildande av egen gemensamhetsanläggning. Mark och exploateringsenheten vill framhålla att detta lämpligen istället kan lösas genom att inkludera den lilla biten i en av de nya, större gemensamhetsanläggningarna, eller låta den ingå i redan befintlig gemensamhetsanläggning genom omprövning, och därefter reglera avgiften för de delägande fastigheterna som nyttjar vägen. Kostnadsansvaret är ett beslut som fattas inom en lantmäteriförrättning inom åtgärden omprövning av gemensamhetsanläggning. Ett annat alternativ är att lösa rätten till den lilla vägbiten genom bildande av officialservitut som även det görs genom lantmäteriförrättning.

VA-avdelningen framhåller att planområdet ligger i anslutning till kommunalt verksamhetsområde för vatten och spillvatten. När den nya överföringsledningen är nedlagd mellan Klintehamn och Tofta, så finns kapacitet för anslutning av detaljplaneområdet till kommunalt vatten och spillvatten. Utifrån nuvarande tidsplan så kan utökning av kommunalt verksamhetsområde och upprättande förbindelsepunkter till respektive fastighet ske tidigast under år 2025. Bygglov kan ej beviljas förens VA-ledningsnätet är utbyggt.

Den dagvattenutredning som utförts, och den föreslagna dagvattenlösningen bedöms uppfylla kraven i Region Gotlands dagvattenhandbok.

På sidan 15, stycke 2 under rubriken ”servitut” finns ett skrivfel.

I övrigt har verksamheterna inga synpunkter på planförslaget.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av mark och exploateringsingenjör Evelina Egdahl och avdelningschef Jenny Iversjö.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Arbetsutskottet lämnar ärendet till tekniska nämnden utan eget yttrande.

Beslutsunderlag

Remiss samråd om detaljplan för Tofta Krokstade 1:38
TKF Tjänsteskrivelse 2023-06-15

Presentation på sammanträde.

Skickas till

Miljö- och byggnämnden ref MBN 2019/1719

TN § 190   Medborgarförslag - Utred och påbörja återtagande av grundvattennivåer

Ärendenummer: TN 2022/4136
Paragraf föregående instans: TN AU § 159

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att medborgarförslaget anses besvarat.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren skriver:

Allt för mycket vatten rinner ut i Östersjön. För att begränsa utflödet kan en organiserad dämning av befintliga vattendrag utnyttjas. På det sättet bibehålls grundvattennivåerna i marken och den kan, rätt utförd, fortfarande brukas. Våtmarker kan också återskapas. Flera dämningar kan behövas i samma vattendrag och de skall vara reglerbara så att vårfloren inte dränker markerna. På detta sätt skapas ett underjordiskt grundvattenmagasin genom fördämningen. Fördämningarna kan också underlätta uppfyllnad av bevattningsdammar.

De organiserade kanalföreningarna som i dag regelbundet gräver och rensar vattendragen kan ges ansvar för utbyggnaden av dämmen. För att uppmuntra föreningarna behöver information ges och bidrag kunna utgå. En sakkunnig expertgrupp behöver utreda tekniska förslag till utformning av lämpliga dämmen, påverkan av täckdiken, vattendomar och andra juridiska aspekter. Politiskt initiativ krävs också och att regionen driver frågan. Förslaget kan genomföras på hela ön framförallt i utdikade myrar. En lämplig partner kan vara LRF. EU-bidrag kan, förmodar jag sökas. I projektet Testbädd Storsudret finns värdefull erfarenhet att hämta. Om förslaget genomförs tillsammans med övriga åtgärder i form av dammar, utnyttjande av nedlagda kalkbrott mm kan Gotlands grundvatten säkras.

Bedömning

Vattenfrågan har de senaste åren kommit allt högre upp på agendan när det rör samhällsfrågor, detta i kombination med klimat- och miljöfrågor. Det är positivt att det skapar ett stort engagemang i samhället även bland medborgare generellt. Det behövs verkligen då vatten är vårt viktigaste livsmedel.

Grundvattenbildning

Gotland har en speciell geologi med kalksten och tunna jordlager som har svårt att bibehålla vattnet och gör att grundvattentillgången är mer begränsad än på många andra ställen i Sverige. Men det finns vatten, precis som förslaget och bilagorna anger, problemet är att tillgången är som högst när efterfrågan är som lägst och vice versa. Lösningen kan vara att fördröja vatten från att rinna ut direkt i Östersjön eller avdunsta, samt att lagra vattnet eller återanvända det. Möjliga metoder för ökad grundvattenbildning och grundvattentillgång är

bland annat våtmarker eller dammar som även lyfts i förslaget (samt i bilagorna). Om det är möjligt att anlägga nya styrs bland annat av de geologiska förutsättningarna. I de fall det också finns områden med goda infiltrationsegenskaper som ansluter till våtmarken, såsom sand- och grusavlagringar, stärks förutsättningarna för grundvattenbildning och förmågan att magasinera vattnet ytterligare. SGU (Sveriges geologiska undersökning) har på uppdrag av Region Gotland studerat de geologiska och hydrogeologiska förutsättningarna för grundvattenbildningen och dricksvattenkapaciteten vid befintliga vattentäkter på Gotland. Rapporten SGU-rapport 2017:01 Våtmarker och grundvattenbildning – om möjligheten till ökad kapacitet vid grundvattentäkter på Gotland. Regionen har även en nyare rapport från SGU 2022:12 som stöd gällande frågor rörande grundvattenbildning. Den gäller effekter på omgivande grundvattennivå vid våtmarksåtgärder.

Vid anläggning av dammar för till exempelvis jordbruk nyttjas oftast det vatten som dräneras från åkermark genom att lagras i dammen för bevattning under torrperiod. För att lagra vatten kommer vatten att ledas bort från ett vattendrag vilket beroende på förutsättningar kan ha negativ effekt på grundvattenbildning någon annanstans, men framförallt på det ekologiska flödet. Vattenbalansen för avrinningsområdet behöver säkerställas för att undersöka att en förändring, via bortledning av vattnet, inte ger negativa effekter nedströms på grundvattenbildning, vattendragets kvalitativa status samt livsmiljön för djur och växtliv som är beroende av den naturliga avrinningen.

Dämningarna skulle kunna bidra till ökad grundvattenbildning och tillgång till grundvatten i närliggande vattentäkter. Men det behöver vidare bland annat utredas hur stor den effekten skulle kunna vara i det specifika området och vilka risker det innebär att ändra på den aktuella vattenbalansen på just denna plats.

Medborgarförslaget syftar till att genomföra åtgärder som ligger i Region Gotlands intressen för en attraktiv och hållbar region, men där ansvaret för den regionala vattenfrågan ligger hos Länsstyrelsen Gotland. VA-avdelningen vid Region Gotland ansvarar för att säkerställa dricksvattentillgång och dess kvalitet samt omhänderta spillvatten på ett hållbart sätt utan risk för människors hälsa eller miljö för VA-kollektivet. Samarbeten med LRF(Lantbrukarnas riksförbund), dikningsföretag, sportfiskarna och andra naturvårdsorganisationer är möjliga. Finansiering kan till exempel ske med LONA-bidrag som söks hos länsstyrelsen.

Regionens pågående arbete

För att arbeta med en hållbar vattenanvändning genomförs flera projekt på VA-avdelningen i Region Gotlands regi. Exempel på detta är; stadsutveckling Visborg, Testbädden på Storsudret, Vattensymbios med industriellt vatten, och kvarteret Brodösen i Visby. Dessa innebär bland annat återvinning och rening av avloppsvatten samt ytvatten och även lagring av vatten i dammar

(Testbädden) med onlinemätning av grundvattennivåer i anslutning till området, ”två rör ut” för att separera BDT-vatten (Visborg), återanvända processvatten i industrin för att minska behovet av dricksvattenanvändning (Vattensymbios med Arla och Rise) och i kvarteret Brodösen delas dagvattnet upp i olika fraktioner, även regnvatten samlas in. Projekt pågår även med Nordkalk och Cementa för insamling av länshållnings- och ytvatten. Region Gotlands VA-avdelning har senaste åren installerat olika typer av datainhämtning i vattentäkter med bidrag via Länsstyrelsen Gotland samt i samarbete med SGU (Sveriges geologiska institut) och SMHI (Sveriges geologiska och metrologiska institut) i kommunala vattentäkter.. VA-avdelningen har även sökt bidrag från HAV (havs- och vattenmyndigheten) via Länsstyrelsen Gotland, för att göra kapacitetsutredning på en av befintliga kommunala vattentäkterna med målsättning att identifiera åtgärdsförslag för förstärkt grundvattenbildning/ökad vattentillgång efter sinad kapacitet under ett antal decennier. Kartläggning av historiska våtmarker med potential att återskapas.

Här finns att läsa mer om några av dessa satsningar:

Nya stadsdelen Visborg - Region Gotland (www.gotland.se/visborg)

Testbädden Storsudret - Region Gotland
(www.gotland.se/testbaddenstorsudret)

Storsudret - IVL Svenska Miljöinstitutet
(www.ivl.se/projektwebbar/storsudret.html)

Arbetet med vatten inom Region Gotland innefattar även att informera om hur vi alla kan spara på vårt vatten och minska på användandet av detta dyrbara och viktiga vatten. Vi har ett mål att minska vattenanvändandet per person till en betydligt lägre nivå än dagens ca 140 liter. Där har Regionen, utöver att säkra att inte vatten spills i onödan i våra system, till exempel gjort kampanjen ”Spara vatten!”. Se även sociala medier (facebook och instagram) för att få mer information om vad alla kan göra för att bidra samt vad som pågår inom Region Gotland gällande vattenfrågor.

Slutsats

Förvaltningens bedömning är att medborgarförslaget anses besvarat om att påbörja återtagandet av grundvattennivåer. Det motiveras med hänvisning till pågående projekt samt att ytterligare utredning krävs om påverkan på befintliga ekosystem, verksamheter och effekter utifrån ovan resonemang. VA-avdelningens prioriteringar är beslutade att ske enligt rådande VA-plan och VA-strategi. Observera dock att flertalet utredningar och forskningsprojekt kring detta pågår nu inom Region Gotland.

Barn- och genusperspektiv – Bidra till alla medborgares möjlighet att bo, leva och verka på Gotland samt utveckla ön i ett väl fungerande ekosystem med hållbar tillgång på vatten.

Landsbygdsperspektiv –Förslaget kan gynna ökade grundvattennivåer på Gotland samt ge ökad förmåga att behålla vatten på ön. Men förslaget kan även påverka naturvärden på grund av ändrad vattenbalans samt medföra begränsningar i markanvändning och utveckling av områden.

Ekonomisk konsekvensanalys –VA-kollektivets uppdrag är uppfylla lagen om allmänna vattentjänster till anslutna abonnenter inom kommunala verksamhetsområden. Detta innefattar dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Region Gotland har idag inte planerat att avsätta medel för att bibehålla vatten på ön utanför dessa områden med undantag från nämnda pågående projekt.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att medborgarförslaget anses besvarat.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2023-08-17

Medborgarförslag 2022-11-14

Skickas till

Regionstyrelsen och förslagsställaren

TN § 191   **Medborgarförslag - MC parkering med förvaringsskåp för hjälm och skyddskläder**

Ärendenummer: TN 2022/3577

Paragraf föregående instans: TN AU § 160

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren föreslår avgiftsbelagda MC- parkeringar med förvaringsskåp för hjälm och skyddskläder. Förvaring med låsmöjligheter för MC- åkare är en trygghet för då vet man att exempelvis hjälmen inte trillat i marken av en olyckshändelse men också att skyddskläderna kan förvaras nära motorcykeln. Låsbara skåp skulle innebära att kunna promenera runt i tex Visby utan att bära med sig sina skyddskläder.

Förslagsställaren tipsar om Falu Kommun som 2018 framgångsrikt installerat låsbara skåp.

Bedömning

Låsbara skåp för MC- åkare som funktion skulle eventuellt fungera på lämpliga MC- parkeringar. De boxar som finns i Falun är inkluderade i parkeringsavgiften för användaren och man behöver ta med eget lås för att låsa in sina saker. I Visby är dock MC- parkeringen avgiftsfri och kostnaden för MC- skåpen måste ju bäras av något. Börjar vi ta betalt för MC- parkeringen (med eller utan skåp) kommer man ställa sig på en bilparkering istället. Som funktion är dock skåpen en bra idé och förslaget tas med i det fortsatta arbetet med att utveckla befintliga parkeringsplatser.

Barn- och genusperspektiv – Förslaget påverkar inte barn- och genusperspektivet

Landsbygdsperspektiv – Landsbygden påverkas inte

Ekonomisk konsekvensanalys - Ekonomin påverkas inte om nuvarande lösning kvarstår. Ekonomin påverkas om förslaget genomförs.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2022-06-27

Tjänsteskrivelse 2023-06-13

Skickas till
Regionstyrelsen och förslagsställaren

TN § 192   Medborgarförslag - Cykelvårdsstation. En plats där medborgare kan tvätta och serva sina cyklar i egen regi

Ärendenummer: TN 2022/3575

Paragraf föregående instans: TN AU § 161

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att avslå medborgarförslaget.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren skriver: *Med tanke på dagens diskussioner om klimatförändringar så är en ökad mängd cykeltrafik önskvärd.*

Vi som redan använder cykel som vårt främsta transportmedel vet att det krävs en hel del rengöring och service för att hålla cykeln i gott skick. Att göra detta med gott samvete är idag svårt och omständligt, särskilt om man bor i t.ex lägenhet.

Därför tycker jag att vi borde ge boende i Visby med omnejd en möjlighet att ta hand om de restavfall som cykelrengöring för med sig. Jag föreslår att vi investerar i en cykelvårdsstation där man kan rengöra sin cykel utan att oroa sig för att diverse kemikalier så som smörjmedel och avfettningsmedel sprider sig till Östersjön via dagvattensystemet.

Ett exempel på cykelvårdsstation finns i Uppsala (se bifogad länk) där man kan tvätta, torka, pumpa och fixa sin cykel gratis. En station lik den i Uppsala tror jag skulle vara en bra lösning för oss. <https://www.uppsala.se/gator-och-trafik/cykel/ta-hand-om-din-cykel-vid-cykelvardsstationen/>

Bedömning

Det finns stora behov av förbättrad cykelinfrastruktur på Gotland. Till detta medräknat förbättringsfunktioner för att främja en ökad användning av cykeln i Gotlandstrafiken. Gällande området för Cykelservice omnämns det i Cykelplan Visby 2015 -2025 följande.

Förutom nya cykelvägar och cykelparkering är det viktigt att även satsa på annan cykelinfrastruktur och service i gatu- och stadsmiljön för att göra det smidigare, säkrare och mer attraktivt att cykla, men också för att synliggöra cyklister.

Vidare står det skrivet "En utvärdering av hur cykelserviceutrustning fungerar ska göras och behovet av fler stationer utredas". Åtgärder som omnämns i cykelplanen syftar till cykelbarometer och pumpservicestation.

Exemplet frågeställaren hänvisar till är cykelvårdsstationen i Uppsala kommun. Efter att ha mottagit ett medborgarförslag har TKF, Trafik upprättat en dialog med Uppsala kommun och Malmö stad för att undersöka de olika typer av

cykelvårdstationer som har implementerats inom respektive kommun samt de associerade kostnaderna.

Syftet med detta initiativ är att erhålla en insikt om de befintliga förutsättningarna på marknaden, vilket kan ligga till grund för att eventuellt införa denna service och funktion på Gotland i framtiden. De frågor som ställts syftar till frågor gällande investeringskostnader, driftkostnader, drifthållning av anläggningarna samt frågan gällande avskiljningsmöjligheter/ filtrering av vatten kopplat till anläggningarna.

I Uppsala kommun finns för närvarande tre cykeltvättar med olika investeringskostnader. Den första är en självbyggd cykelvårdsstation med tre tvättplatser och torkmöjligheter, vilket har kostat ungefär 1 miljon kronor att bygga. Den andra är en automatisk cykeltvätt vid namn "Gösta", som är placerad under tak i ett cykelparkeringshus och har kostat cirka 300 000 kronor att installera. Den tredje är en manuell cykeltvätt vid namn "Jenny", också placerad under tak i ett cykelparkeringshus, vilket har kostat cirka 100 000 kronor att installera.

När det gäller driftkostnader menar representanten från Uppsala kommun att det svårt att ge en exakt summa eftersom kostnaderna ingår i samma konto som andra cykelrelaterade utgifter. Driftkostnaderna beror främst på slitage snarare än vandalism. I den självbyggda cykelvårdsstationen går slangvindan sönder relativt ofta, medan vissa remmar har gått av i den automatiska tvätten.

Cykelvårdsstationerna är mycket populära och används flitigt i Uppsala kommun. Driftkostnaderna är alltså kopplade till slitage snarare än vandalism.

I Malmö stad uppskattas driftkostnaderna för el och vatten till cirka 15 000 kronor per år, tillsynskostnaderna till cirka 12 000 kronor per år, och kostnaderna för vandalisering och underhåll till cirka 50 000-75 000 kronor per år. Anläggningskostnaderna för en cykelvårdsstation uppskattas till cirka 300 000 kronor, medan markarbeten och installation beräknas kosta cirka 400 000 kronor. När Malmö stad köpte sin cykelvårdsstation fanns det ingen färdigutvecklad servicestation, vilket innebar att det krävdes en del utvecklingsarbete tillsammans med företaget Cyklos.

Teknikförvaltningen anser att förslaget är intressant och representerar den nivå av funktionalitet och service som Teknikförvaltningen strävar efter att uppnå. Men för närvarande saknas konkret planeringsunderlag och en investeringsplan som fokuserar specifikt på denna funktion. Därför föreslår Teknikförvaltningen att avslå förslaget för tillfället och istället undersöka behovet och förutsättningarna för att eventuellt implementera denna funktion i framtiden. Detta beror delvis på de höga investeringskostnaderna och på att de investeringsmedel som avsatts för cykelåtgärder under 2023 redan är allokerade till andra cykelinfrastruktursprojekt. Dessutom krävs en grundlig planering av

den potentiella placeringen av en cykelservicestation, med hänsyn till markförhållanden.

Teknikförvaltningen rekommenderar att denna fråga får mer belysning och tydlighet i utformningen av en ny cykelplan, som kommer att ersätta den befintliga cykelplanen för perioden 2015-2025 i Visby.

Barn- och genusperspektiv – Förslaget förväntas inte utgöra någon påverkan på barn och genusperspektivet.

Landsbygdsperspektiv – Förslaget förväntas inte utgöra någon påverkan på landsbygdsutvecklingen.

Ekonomisk konsekvensanalys – Ekonomin påverkas om förslaget genomförs genom utökade investeringskostnader och driftkostnader.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att avslå medborgarförslaget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2022-01-31

Medborgarförslag daterad 2022-01-31

Skickas till

Regionstyrelsen

Förslagsställaren

TN § 193   Medborgarförslag - Ta bort onödiga vägskyltar

Ärendenummer: TN 2023/2409
Paragraf föregående instans: TN AU § 162

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren föreslår att ta bort onödiga vägskyltar som exempelvis skyltar som inte visar att det är en kommande rondell/cirkulationsplats. Vid Endreväg precis innan utfart till ”Shellrondellen” finns en 80- skylt som förslagsställaren ifrågasätter.

Bedömning

Teknikförvaltningen skyltar enligt gällande vägmärkesförordning och medföljande rekommendationer.

En hastighetsbegränsning anger förbud mot att föra fram fordon med högre hastighet än det som anges på märket. Angivelsen gäller fram till den plats där annan hastighetsbegränsning anges eller där märke för tillfällig hastighetsbegränsning upphör, märke för gågata eller gångfartsområde har satts upp. En hastighetsbegränsning behöver upprepas då den korsande vägen har annan hastighet. Det här betyder alltså att 80- skylten vid Endreväg informerar om gällande hastighet för Visbyleden (väg 148), inte för Endreväg.

Eftersom Visbyleden är statlig väg är det Trafikverket som är väghållare (*se figur 1*) vilket innebär att de ansvarar för skyltning, drift och underhåll av vägen. Endreväg är kommunal gata där Region Gotland är väghållare.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2022-01-31
Medborgarförslag daterad 2022-01-31

Skickas till

Regionstyrelsen
Förslagsställaren

TN § 194   Medborgarförslag - Skolbuss för alla skolbarn och ungdomar från landsbygden som går i skolor i Visby

Ärendenummer: TN 2022/4137

Paragraf föregående instans: TN AU § 163

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att avslå medborgarförslaget.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har kommit in som föreslår skolskjuts till alla barn och ungdomar på Gotland. Förslagsställaren anser att linjetrafikens bussar ofta är fullsatta med stående passagerare, vilket anses farligt, samt att bussarna ofta blir mycket försenade, vilket i sin tur påverkar gymnasieelevers studieresultat. Även övriga resenärer blir försenade till arbeten och sjukvård anser förslagsställaren. Fullsatta bussar anses även av förslagsställaren bidra till ökad smittspridning. Vidare anser förslagsställaren att sjukvården bör överväga om den kan erbjuda andra möjligheter för patienter att ta sig till sin vårdgivare än med kollektivtrafik, då bussarna ofta är försenade.

Bedömning

Det är kollektivtrafikens bedömning att Tekniska nämnden avslår medborgarförslaget.

Landsbygdstrafiken på Gotland kan erbjuda det utbud som finns tack vare att det finns många gymnasieelever och andra skolelever som reser med kollektivtrafiken. Region Gotland skulle inte ha möjlighet att erbjuda samma utbud om det bara var vuxna resenärer som nyttjade turena.

SKOLSKJUTS

Alla barn har inte per automatik rätt till skolskjuts, men upp till och med årskurs 9 kan man ansöka om skolskjuts. I vissa fall hänvisas elever på högstadiet till allmän kollektivtrafik, linjetrafik, om hållplatsen ligger nära elevens hem och linjetrafikens turer passar skolans start-och sluttider. Region Gotland följer de lagar och regler som finns gällande rätt till skolskjuts.

STÅENDE PASSAGERARE

Transportstyrelsen är den myndighet som ansvarar för fordonsregler. Samma grundläggande regler gäller därför i hela Sverige. Transportstyrelsen beslutar vilka regler som gäller för olika typer av bussar. Alla bussar i Gotlands kollektivtrafik är godkända för stående passagerare. En buss får ha så många stående som den är godkänd för i besiktningen och som framgår av

registreringsbeviset. Man får dock bara stå upp i landsbygdstrafiken om alla sittplatser är upptagna.

SMITTSPRIDNING

Just nu finns inga regler som ger Gotlands kollektivtrafik rätt att neka resenärer att stiga på bussen för att minska risken för smittspridning. Det betyder att det är resenärens ansvar att avgör om hen vill kliva på eller stiga av bussen.

FÖRSTÄRKNINGSTURER

De förstärkningsturer som finns är inplanerade i tidtabellen och var Region Gotland har dessa bygger på statistik över antal resande.

FÖRSENINGAR

Region Gotland tar fram uppgifter vid behov om försenade turer och om det behövs så regleras tidtabellen.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att avslå medborgarförslaget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2023-08-14

Medborgarförslag daterad 2022-10-03

Skickas till

Regionstyrelsen

Förslagsställaren

TN § 195   **Medborgarförslag - Busslinje 1. Busstationen - Pilhagen - Busstationen- Visby lasarett. Ändra rutt**

Ärendenummer: TN 2023/2404

Paragraf föregående instans: TN AU § 164

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden avslår förslaget.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren föreslår att linje 1, istället för att köra via hållplatserna Ica Visborg samt Andregatan, kör via Södervärnsskolan och Wisbygymnasiet, så att hälso- och sjukvårdsbesök förenklas för eleverna vid Wisbygymnasiet.

Bedömning

Då kollektivtrafikenheten har ett nytt förslag på linjesträckning för linje 1 i det nya förslaget för stadslinjenätet där linjesträckningen delvis sammanfaller med förslagsställarens förslag anser vi att Tekniska nämnden bör avslå medborgarförslaget.

Förslagsställaren anser att linje 1 istället för att köra via hållplatserna Ica Visborg och Andregatan istället ska köra via Styrmansgatan - Allegatan – Kolonigatan – Stenkumlaväg. På Kolonigatan trafikeras då hållplatsen Södervärnsskolan (det saknas hållplats i riktning mot Stenkumlaväg).

Det nya stadslinjenätet föreslås att trafikera Styrmansgatan-Allegatan-Säves väg- Lännaplan-Visby busstation, varmed förslagsställarens förslag; att förenkla för Wisbygymnasiets elever att besöka hälso- och sjukvård, då kommer att uppfyllas.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden avslår förslaget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2023-08-14

Medborgarförslag daterad 2023-04-12

Skickas till

Regionstyrelsen och Förslagsställaren

TN § 196   **Information anteckningar från
kollektivtrafikberedning**

Ärendenummer: TN 2023/440

Tekniska nämndens beslut

Informationen godkänns.

Beslutsunderlag

Minnesanteckningar kollektivtrafikberedning 31 augusti.

TN § 197   **Ärenden avgjorda i arbetsutskottet**

Paragraf föregående instans: TN AU § 138

TN AU § 142

TN AU § 165

Tekniska nämndens beslut

Informationen godkänns.

Beslutsunderlag

TN AU § 138 Uppdragslista från tekniska nämnden till teknikförvaltningen

TN AU § 142 Upphandling ramavtal, Teknikområde Elarbeten

TN AU § 165 Övriga ärenden

TN § 198

Övriga ärenden

Tekniska nämndens beslut

Nämnden beslutade att bjuda in Björn Rabenius till Tekniska nämndens sammanträde i oktober för att redogöra för trafiksituationen i Visby samt för att inhämta den politiska uppfattningen i nämnden.